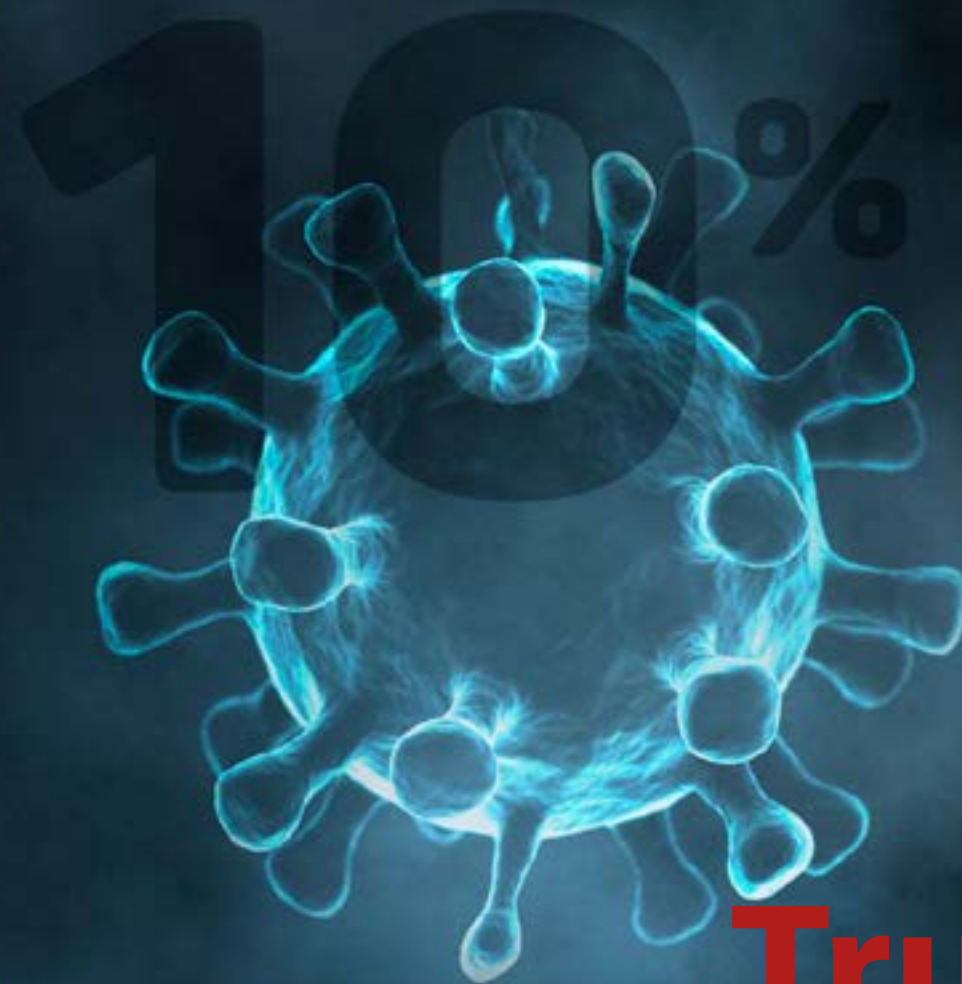

Trusti
Sva prava zadržana®
Kosovski Penzijski Štedni Fond

Trusti
GODIŠNJI
IZVEŠTAJ
2020

Izdavač:
Kosovski Penzijski Štedni Fond

Objavljen:
Maj 2021

Sva prava zadržana®
Kosovski Penzijski Štedni Fond

SADRŽAJ

0

4-21

Glavne činjenice
Misija i ambicija
Uvodna reč

1

24-41

Organizacija i
finansije

2

44-51

Aktivnosti

3

54-63

Investiranje penzijske
štednje

4

66-69

Doprinosi i
penzionisanje

5

72-83

Demografski podaci
doprinosioca

6

86-87

Pravni okvir

7

Aneks

Izveštaj nezavisnog revizora
i finansijski izveštaji -
Operacije

8

Aneks

Izveštaj nezavisnog revizora
i finansijski izveštaji -
Penzijska Sredstva

PREGLED KLJUČNIH INDIKATORA

UČINAK INVESTICIJA U POSLEDNJIH 10 GODINA (KUMULATIVNA)

Period	1-godina	2-godine	3-godine	4-godine	5-godine	6-godine	7-godine	8-godine	9-godine	10-godine
Prinos od investicija [u milionima]	€72.1	€232.8	€147.8	€250.4	€314.9	€344.5	€411.2	€482.4	€536.6	€539.9

INVESTICIJE	2020	2019
Cena akcije na kraju godine	€1.5564	€1.5106
Povećanje cene akcije u toku godine	+3.03%	+8.87%
Godišnji bruto prinos od investicija	€70,484,003	€158,459,907
Drugi prinosi za godinu	€1,660,384	€2,300,000

SREDSTVA POD UPRAVOM	2020	2019
Neto sredstva pod upravom na kraju godine	€1,986,814,077	€1,966,185,319
Godišnji rast neto sredstava pod upravom	€20,628,758	€285,807,658

DOPRINOSI I DOPRINOSIOCI	2020	2019
Uplaćeni doprinosi za godinu	€194,364,329	€186,612,628
Uplaćeni doprinosi od osnivanja	€1,975,810,503	€1,781,446,174
Novi računi otvoreni u toku godine	37,437	43,286
Broj vlasnika računa na kraju godine	707,388	669,973
Broj aktivnih doprinosioca za godinu	387,526	379,827

Svi podaci i analize predstavljene u ovom godišnjem izveštaju, kao npr.: Neto ili bruto sredstva pod upravom, doprinosi za godinu, promene u sredstvima pod upravom; ne obuhvataju dospele doprinose u iznosu od €12.50 mln (2019: €12.27 mln).

PENZIONISANJE	2020	2019
Novi računi sa isplatom štednje za godinu	7,078	7,808
Vrednost isplaćenih sredstava za godinu	€49,608,754	€52,583,934
Broj računa sa isplatom štednje od osnivanja	58,390	51,755
Vrednost isplaćenih sredstava od osnivanja	€253,012,649	€203,403,895

POVLAČENJE OD 10%	2020	2019
Uspešne prijave za period 11. decembar - 31. decembar 2020.godine	397,557	--
Povlašeni iznos	€185,418,786	--

NAKNADE I TROŠKOVI	2020	2019
Stopa investicione / operativne naknade za godinu	0.330% / 0.065%	0.370% / 0.069%
Iznos naknada nad penzijskim sredstvima za godinu	€8,363,834	€8,235,843
Investicioni troškovi KPŠF-a za godinu	€5,732,566	€4,702,557
Operativni troškovi KPŠF-a za godinu	€1,201,023	€1,205,928

RASPODELA DOPRINOSA I USLUGE	2020	2019
Neraspodeljeni doprinosi na kraju godine	€1,589,207	€2,405,299
Broj uslužbenih klijenata u toku godine	208,603	159,355
Broj računa u eTrust-u	255,903	129,960

*Detalji o održanim tarifama za 2020. godinu prikazani su u finansijskim izveštajima, u prilogu ovog izveštaja.

POVLAČENJE 10% (od 11. do 31. decembra 2020.godine) ¹⁾

KPŠF je, u skladu sa zakonskim promjenama u Zakonu o ekonomskom oporavku (br. 07 / L-016, član 12A), pripremio potrebnu infrastrukturu kako bi omogućio svim obveznicima doprinosa koji žele da podnesu zahtev za povlačenje 10% sa svojih računa. Zakon je stupio na snagu 7. decembra 2020.godine. KPŠF je završio sve pripreme, nakon što je primio sve bankovne račune od CBK-a.

Stoga je 11. decembra 2020.godine pokrenuta platforma za prijavljivanje. Postupak prijave, kako je definisan u članu 12A, tačka 2., mogao je da se izvrši samo elektronskim putem, odnosno na daljinu. Prijava omogućena na daljinu (putem Interneta) izradena je u tehnološkoj arhitekturi sa vrhunskom sigurnošću i neograničenim brojem prijava istovremeno.

Prijave prema iznosu za povlačenje

IZNOS POVLAČENJA	BR. PRIJAVA	U %	MOGUĆE OSOBE ZA PRIJAVU	PROCENAT MOGUĆIH
Do €10	10,198	2.6%	99,800	10.2%
€11 do €50	55,876	14.1%	135,211	41.3%
€51 do €100	50,884	12.8%	80,547	63.2%
€101 do €200	66,899	16.8%	88,495	75.6%
€201 do €500	94,265	23.7%	109,791	85.9%
€501 do €1,000	68,459	17.2%	73,026	93.7%
€1,001 do €2000	39,277	9.9%	43,851	89.6%
€2,001 do €4,000	9,790	2.5%	11,568	84.6%
Nad €4,000	1,925	0.5%	2,293	84.0%
UKUPNO	397,573*	100.0%	644,582	61.7%

¹⁾ KPŠF će pripremiti poseban izveštaj za ceo period prijave za povlačenje 10%

Prijave prema starosti obveznika doprinosa

STAROST PODNOSILACA ZAHTEVA	BROJ	U %
Do 25 godina	58,489	14.7%
26 do 30 godina	59,836	15.0%
31 do 35 godina	56,561	14.2%
26 do 40 godina	50,994	12.8%
41 do 45 godina	45,577	11.5%
46 do 50 godina	40,416	10.2%
51 do 55 godina	35,433	8.9%
56 do 60 godina	31,038	7.8%
61 do 65 godina	18,973	4.8%
Nad 66 godina	256	0.1%
UKUPNO	397,573*	100.0%

*Broj podnosilaca zahteva i broj stvarnih uplata ima razliku koja dolazi: jer podnosilac zahteva možda nije imao imao saldo za povlačenja, možda se u međuvremenu penzionisao, možda je imao tehničkih problema sa bankovnim računom ili je došlo do spajanja bankovnih računa supružnika.

Dnevna statistika prijave - od 11.12.2020 do 31.12.2020.godine

DATUM PRIJAVE	BROJ PRIJAVA	VREDNOST 10%	BROJ JEDINICA	NOMINALNI DOPRINOSI	PROSEČAN IZNOS PO OSOBI	PROSEČAN DOBITAK
11.12	219,729	€112,236,401	72,551,001	€90,757,918	€511	23.7%
12.12	64,727	€26,922,290	17,402,902	€21,752,023	€416	23.8%
13.12	22,263	€9,681,406	6,258,181	€7,791,174	€435	24.3%
14.12	24,907	€11,421,447	7,375,813	€9,146,079	€459	24.9%
15.12	12,672	€5,155,421	3,332,097	€4,129,514	€407	24.8%
16.12	7,825	€3,103,619	2,001,173	€2,481,829	€397	25.1%
17.12	5,148	€2,037,394	1,312,331	€1,630,117	€396	25.0%
18.12	4,483	€1,830,165	1,178,470	1,460,413	€408	25.3%
19.12	2,458	€949,556	611,433	764,022	€386	24.3%
20.12	1,910	€671,567	432,432	538,449	€352	24.7%
21.12	6,916	€2,751,413	1,775,220	2,211,188	€398	24.4%
22.12	6,372	€2,364,231	1,524,523	1,883,886	€371	25.5%
23.12	4,539	€1,584,470	1,021,580	1,261,971	€349	25.6%
24.12	3,472	€1,166,968	751,622	924,784	€336	26.2%
25.12	1,732	€579,880	373,490	460,587	€335	25.9%
26.12	984	€337,295	217,245	270,382	€343	24.7%
27.12	841	€266,693	171,772	213,832	€317	24.7%
28.12	2,076	€769,543	495,329	605,195	€371	27.2%
29.12	1,904	€686,792	440,929	540,179	€361	27.1%
30.12	1,612	€517,537	332,415	406,976	€321	27.2%
31.12	987	€384,699	247,172	303,503	€390	26.8%
UKUPNO	397,557	€185,418,786	119,807,130	€147,193,953	€466	26.0%

INVESTICIJE U 2020. GODINI

ZAPIS: KPŠF ne može garantovati da će buduće performanse investicija biti kao u prošlosti. KPŠF ulaže njena sredstva pod upravom sa ciljem da: kao prvo sačuva kupovnu snagu penzione štednje i kao druga kako bi još više podigao vrednost. Međutim, sva ulaganja su predmet jednak meri rizika u zavisnosti od ciljanog stepena povraćaja. To isto važi i za investicije KPŠF-a, koja su predmet nizu rizika, ali ne ograničivši se samo na ove: valutni rizik, rizik kamatne norme, kreditirani rizik, rizik cene, politički rizik, rizik druge strane, rizik likvidnosti, rizik derivata itd. Više detalja za svaki rizik i njegova povezanost sa svakim investicionim fondom predstavljaju se na finansijskim izveštajima, priloženi sa ovim izveštajem.

PLASMAN	VREDNOST NA DAN 31. DECEMBRA 2020	BRUTO PRINOS OD INVESTICIJA ZA 2020. GODINU
BNY Mellon Real Return Fund (X) ISIN: IE00B504KX99	€357,973,238	€27,536,267
Nordea 1 Stable Return Fund (X) Euro ISIN: LU0539147214	€336,904,158	€6,102,714
Amundi 3M-I ISIN: FR000703813	€265,370,148	[€774,943]
AXA Global Inflation Linked Bonds (I) Eur ISIN: LU0227145629	€154,357,691	€5,164,846
BNP Paribas - PDP Parvest Diversified Dynamic (I) ISIN: LU0102035119	€109,423,312	[€1,307,307]
Invesco QQQ Trust ETF ISIN: US46090E1038	€39,024,092	€13,413,416
Nordea 1 Global Stable Equity Fund ISIN: LU0257969260	€33,945,261	[€9,789,506]
Vanguard Investment Series plc Global Stock Index Fund Euro hedged ISIN: IE00B03HD316	€33,673,844	€6,782,245
iShares Edge MSCI Europe Min Vol ETF ISIN: IE00B86MWN23	€12,340,471	€9,032,524
iShares Edge S&P 500 Minimum Volatility UCITS ETF EUR Hedged ISIN: IE00BYX8XD24	€9,149,305	€6,574,645
Schroders Global Diversified Growth Fund ISIN: LU0776411141	--	[€2,312,036]
AXA Optimal Income I EUR ISIN: LU0184635471	--	[€2,575,571]
Amundi Rendement Plus I2 ISIN: FR0011027283	--	[€3,118,598]
iShares Core € Corp Bond UCITS ETF EUR (Dist) ISIN: IE00B3F81R35	--	[€1,148,829]
Amundi IS EURO Corporates ETF-C EUR ISIN: LU1681039647	--	[€986,165]
iShares Edge MSCI USA Quality Factor ETF ISIN: US46432F3394	--	[€3,735,894]
iShares S&P 500 EUR Hedged UCITS ETF (Acc) ISIN: IE00B3ZWOK18	--	€5,860,355
iShares EURO STOXX 50 UCITS ETF (DE) ISIN: DE0005933956	--	€4,314,218
Investicije u obveznice trezora Vlada Republike Kosova	€449,848,742	€8,317,671
Kratkoročni depoziti BKT, NLB, TEB, PCB, BPB, BEK	€129,504,216	€2,638,627
Ostala primanja - Dividende iz otvorenih fondova (ETF)	--	€495,324
UKUPNO	€1,931,514,478	€70,484,003

2020

KPŠF dobio značajnu nagradu (sa IPE Awards) koja se smatra jednim od najuspešnijih u Evropi za 2020. godinu u „Aktivnom upravljanju investicijama“.

Neto prinos za godinu bio je + 3.0%, dok su sredstva pod upravljanjem na kraju godine bila za 1.1% veća.

2019

Investicioni fondovi ETF-a angažovani su po prvi put, a investicije na Kosovu dostigle su rekordnu vrednost od skoro 500 miliona evra.

Neto povrat u godini bio je + 8.9%, dok su se sredstva pod upravljanjem povećala za 17.0%.

2018

Uspešno je završen proces za odabir jednog brokera za investicije u ETF. Pokrenut je proces smanjenja rizika investicionog portfolija.

Neto povraćaj za godinu iznosi -5.3%, dok su se sredstva pod upravljanjem povećala za 2.2%.

2018

Oko 178 hiljada obaveštenja o pregledima računa poslato je elektronskom poštom. Broj računa u eTrusti dostigao je na 102 hiljada i oko 10 hiljada usluga je pruženo na društvenim mrežama.

Neraspoređeni doprinosi smanjeni su na 0.08% prikupljenih doprinosa.

2019

Broj računa na eTrusti dostigao je skoro 130 hiljada, što čini 30% aktivnih računa za 2019. E-Kiosk je pušten u upotrebu, tako da doprinosioci mogu sami da odštampaju izveštaj kad god (24/7).

Nedodeljeni doprinosi porasli su na 0.14% prikupljenih doprinosa.

2020

Proces prijave na daljinu pripremljen je za povlačenje 10% i tokom decembra uspešno se prijavilo 397,557 osoba. Broj računa u eTrustu se udvostručio (na 255,903), čineći tako 36% svih računa.

Neraspoređeni doprinosi pali su na 0,08% od prikupljenih doprinosa.

PREGLED POJMOVA

SAK	Statistička agencija Kosova
BDP	Bruto domaći proizvod (objavljen od strane ASK)
CBK	Centralna Banka Republike Kosovo
KPŠF	Kosovski penzjski štedni fond
MSFI	Međunarodni standardi finansijskog izveštavanja
OESR	Organizacija za evropsku saradnju i razvoj
PPF	Program povlačenja u fazama
PUK	Poreska uprava Kosova
Skupština	Skupština Republike Kosovo
Vlada	Vlada Republike Kosovo
AID	Agencija za Informaciono Društvo

DEFINISANJE TERMINA

DEONICE - Finansijski instrument koji obezbeđuje vlasništvo u preduzeću, u zavisnosti od stepena ulaganja.

HARTIJE OD VREDNOSTI ILI OBVEZNICE - Finansijski instrument emitovan od jedne vlade ili korporacije, i to sa rokmmaturiranja, koja obično plaća u određenim rokovima određeni iznos na osnovu fiksnih ili fleksibilnih kamata.

MULTI-SREDSTVA - Investicioni fondovi koji se sastoje od mešavine glavnih finansijskih instrumenata klase sredstava (deonice, obveznice i gotovine).

INVESTICIONI RIZIK - Podrazumeva šanse ili mogućnosti da se pretrpe gubici od preduzetih investicija protiv jednog određenog nivoa profita.

BENČMARK - Jedan standardni referentni nivo za upoređivanje i analiziranje investicionih performansi. KPŠF ima kao benčmark indeks potrošačkih cena, inače poznat kao nivo inflacije u zemlji.

DEFINISAN DOPRINOS - Je definisan plan za doprinos, gde se fiksni doprinosi uplaćuju u jednom individualnom računu od strane poslodavca i zaposlenog. Zatim se ti doprinosi ulažu i povraćaj od investicija (pozitivne ili negativne) kreditira individualnom računu. U vreme penzionisanja ovaj račun se koristi za nuđenje penzije, obično kroz kupovinu anuiteta, koja zatim omogućuju redovna mesečna primanja.

BROJČANI PODACI ZA ZADNJIH 5 GODINA

61.7%

POVEĆANJE NETO IMOVINE

18.2%

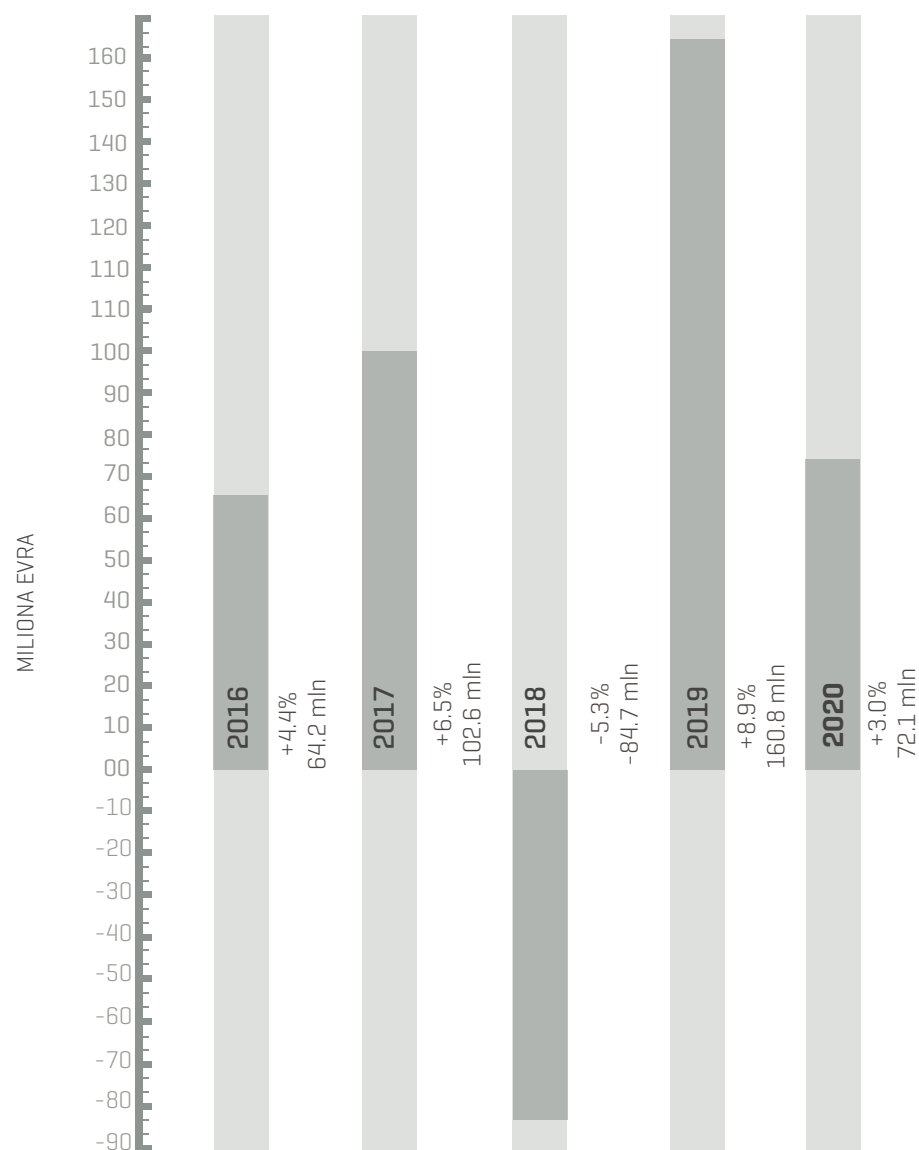
POVEĆANJE CENA DEONICE

€314.9mln

BRUTO POVRAĆAJ INVESTICIJA

PRINOS OD INVESTICIJA

GODIŠNJE POVEĆANJE / SMANJENJE CENE AKCIJE

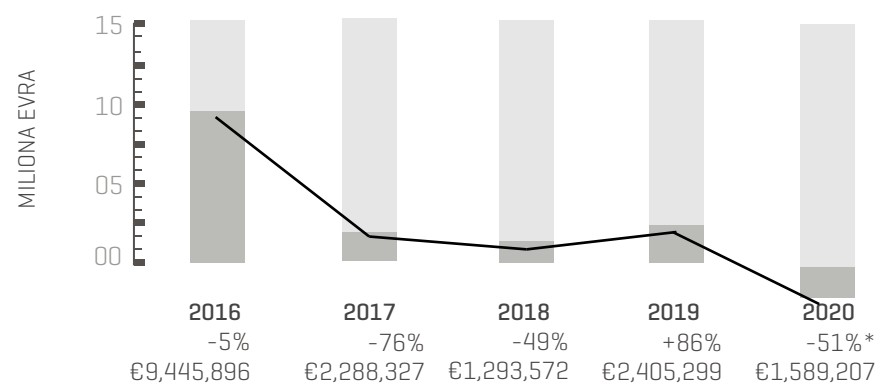
BROJ VLASNIKA RAČUNA I AKTIVNIH RAČUNA

GOD.	VLLASNIKA RAČUNA			AKTIVNIH RAČUNA						
	MUŠKARACA	%	ŽENA	MUŠKARACA	%	ŽENA				
	[A]	[B]	[B]/[A]	[C]	[C]/[A]	[D]	[E]	[E]/[D]	[F]	[F]/[D]
2016	541,923	377,192	69.6%	164,371	30.4%	312,672	213,331	69.2%	99,341	31.8%
2017	591,527	406,815	68.8%	184,712	31.2%	352,849	238,005	67.5%	114,844	32.5%
2018	626,687	426,960	67.9%	199,727	32.1%	344,453	229,515	66.6%	114,938	33.4%
2019	669,973	450,845	67.3%	219,128	32.7%	379,827	248,618	65.5%	131,209	34.5%
2020	707,388	469,286	66.3%	238,102	33.7%	387,526	249,355	64.3%	138,171	35.7%

NETO SREDSTVA POD UPRAVOM KPŠF-A U ODNOSU NA GODIŠNJI BDP KOSOVA

	2016	2017	2018	2019	2020
Neto sredstva pod upravom	€1,417,970,874	€1,634,648,056	€1,681,148,926	€1,966,956,583	€1,986,814,077
Realna BDP Kosova	€6,070,200,000	€6,282,200,000	€6,659,000,000	€7,006,000,000	€6,810,000,000*
Neto sredstva u odnosu na BDP	23.4%	26.0%	25.2%	28.1%	29.2%

KUMULATIVNI NERASPODELJENI DOPRINOSI

PAD/RAST U NERASPODELJENIM DOPRINOSIMA KAO PROCENAT UKUPNIH DOPRINOSA

*Više informacija o ovom vanrednom padu nedodeljenih doprinosa za 2018. godinu možete naći na strani 48 ovog godišnjeg izvještaja.

REDSTVA POD UPRAVOM
KPŠF-A NA KRAJU GODINE 2020.
SU DOSTIGLA

29.2%

REALNE BDP-A KOSOVA

* PO OCJENI AGENCIJE ZA STATISTIKU KOSOVA ZA K4 2020. GODINI

MISIJA I AMBICIJA

Naša misija je da investiramo penzijsku štednju i da administriramo pojedinačne račune doprinosilaca do njihovog penzionisanja.

Mi nastojimo da ostvarimo našu misiju preko obazrivog investiranja sredstava i efektivnih administrativnih procesa.

Naša ambicija je da pružimo najbolje moguće usluge doprinosiocima i da budemo najpoverljivija institucija na Kosovu.

Mi nastojimo da ostvarimo našu ambiciju preko stručnosti i integriteta osoblja i institucionalne transparentnosti.

UVODNA REČ PREDSEDAVAJUĆEG ODBORA I IZVRŠNOG DIREKTORA

Draga čitateljko / Dragi čitaocu,

Godišnji izveštaj 2020.godine, zajedno sa priloženim finansijskim izveštajima, najvažnija je godišnja publikacija institucije, gde detaljno opisujemo glavna pitanja investicija i operacija.

Godina 2020, bila je izvanredna godina. Bila je to godina globalne pandemije, najgoreg veka, globalne recesije, ali i vladinih akcija bez presedana; i godinu koja se za nas završila dajući mogućnost prevremenog povlačenja oko 650 hiljada obveznika doprinosa – poznate kao povlačenje 10%. Bila je to godina u kojoj se svako od nas suočio sa teškim izazovima, ali i kada su institucije otkrile šta su zapravo i, ponekad, šta bi se moglo učiniti u budućnosti.

Videvši događaje koji su se odvijali tokom cele godine, bili smo veoma usredsređeni na ono čemu bismo kao institucija mogli da služimo. Počev od februara, prvo u Kini, a kasnije i širom sveta, pandemija je počela snažno da utiče na naše investicije na međunarodnim finansijskim tržištima. Kao rešenje, Odbor je odlučio da preduzme zaštitne mere za sve one koji su ove godine dostigli starosnu granicu za odlazak u penziju, premeštajući ih u portfolio koji nije osetljiv na uobičajene investicione oscilacije.

Istovremeno, postojala je hitna potreba za brzim smanjenjem (pre efekata pandemije) investicija u instrumente sa značajnim rizikom / prinosom. Povučena sredstva su usmerena na fondove na tržištu novca i obveznice - uključujući trezorske hartije od vrednosti Republike Kosovo. Pokazalo se da su ove odluke, potvrđene izuzetno pozitivnim učinkom za 2020. godinu, bile tačne i efikasne. Kao takva, glavna organizacija u Evropi za penzijske fondove, IPE Awards, vrednovala je KPŠT "Visokim priznanjem" u oblasti "Aktivnog upravljanja investicijama". Ne možemo a da se ne osećamo uspešnim i ponosnim na ova dostignuća!

Sve odluke institucije, kao i uvek, uzimale su u obzir četiri osnovna principa utvrđena zakonom, a to su: i) sigurnost penzijskih sredstva, ii) diversifikacija investicija, iii) maksimalni prinos u odnosu na sigurnost penzijskih sredstva i iv) održavanje dovoljne likvidnosti.

Bazirajući se na ove principe, kao i neprestanog traženja novih mogućnosti za investiranje, ali takođe ne štedeći ni jedno sredstvo koje pomaže u postizanju ciljeva, KPŠT je zaključio još jednu uspešnu godinu investicija. Bruto povrat na investicije za 2020. godinu iznosio je preko 72 miliona evra, a cena akcije porasla je za 3.0%.

Odbor direktora, uz pomoć rukovodstva i Jedinice za investicije i rizike, i ove godine se usredsredio na raspodelu više sredstava na Kosovu i smanjenje onih u inostranstvu, sve dok finansijska tržišta rade u turbulentnosti. Kao rezultat, na kraju godine imali smo oko 580 miliona evra na Kosovu, što je skoro 30% celokupnih sredstava pod upravljanjem. Pre godinu dana na Kosovu smo imali oko 484 miliona evra, što je oko 25% sredstava. Oko 78% investicija na Kosovu bilo je u državne hartije od vrednosti, a ostatak u bankarske depozite. U kosovskim bankama ove godine smo imali smanjenje, kako zbog dospeća, tako i zbog toga što su banke smanjile potražnju za depozitima.

U delu operacija, čitava druga polovina godine provela je u pripremama za usvajanje zakonskih promena za povlačenje 10%. Takva situacija poremetila je normalan tok godišnjeg plana rada u ustanovi, uzrokujući preopterećenje i stalni pritisak.

Ali opet, nakon što je zakon stupio na snagu (7. decembra 2020. godine), IT osoblju je trebalo manje od četiri dana da finalizuju tehničke pripreme kako bi istovremeno omogućilo neograničen broj aplikacija. Sve to putem Interneta, uz lagan postupak, ali bez ikakvog ugrožavanja sigurnosti podataka.

Na dan otvaranja prijave, 11. decembra, preko 220 hiljadu osoba uspešno se prijavilo tokom osam sati, dok je u roku od tri nedelje 397,557 obveznika doprinosa, koji su plaćeni bez odlaganja. Ukupno preko 185 miliona evra su bila plaćanja za ovaj period; gde se svaki korisnik u proseku povukao sa 446 €, pružajući još 26% povrat na investicije. Ovi proračuni ne uključuju oko 50 miliona evra za redovno penzionisanje, koje smo ove godine imali 7,078 korisnika. Uprkos ovim povlačenjima, sredstva pod upravljanjem ponovo se povećala za 21 milion evra do kraja 2019. godine i dostigla 1.99 milijardi evra.

Kao da prethodno navedeno nije dovoljno, broj prijava za pristup mreži nalogu (putem eTrusta) se umnožio, dok je desetinama hiljada telefonskih poziva, e-mailova i poruka na društvenim mrežama trebalo blagovremeno i u potpunosti postupiti. Broj eTrust računa povećan je za skoro 130 hiljada (ili za 97%), broj sledbenika Facebook-a utrostručen (na skoro 45 hiljada) i obezbeđene su desetine hiljada adresa e-pošte, kako bi se godišnji izveštaji slali tačno i bez troškova.

Pod ovim uslovima, institucija je i dalje imala osoblje od samo 28 zaposlenih sa stalnim ugovorom i nekoliko zaposlenih sa privremenim ugovorom, u Jedinici IT i odnose sa klijentima. Istovremeno, institucija je uspela da tokom 2020. godine ne zatvori ili ograniči usluge ni na jedan dan; jer, srećom, nismo imali masovnih zaraza osoblja.

I u ovim neobičnim okolnostima, KPŠT ponašao uvek u skladu sa zakonskim odredbama i propisima na snazi. Stoga smo zadovoljni činjenicom da su čak i ove godine finansijski izveštaji KPŠT potpuno čisti, po mišljenju spoljnog revizora.

Jasno je da su nas ovi izazovi doveli do nove faze institucionalne zrelosti i porasta, koju su naširoko cenili saradnici, razne institucije, mediji ali i šira javnost.

U zaključku, mi smo srećni na ono što je institucija postigla kolektivno i pojedinačno. Želimo da podvučemo visoku ocenu za izvanredna dostignuća osoblja, uprave i odbora direktora KPŠT-a! Uspeli smo da izvršimo (s obzirom na uslove) najveći i najobimniji projekat od njegovog osnivanja.

Ovom prilikom se iskreno zahvaljujemo CBK-u, rukovodstvu i osoblju banaka u zemlji, medijima i AID na saradnji. Takođe želimo da se zahvalimo Skupštini Kosova na konstruktivnosti i proaktivnog nadzoru u unapređenju institucije.

Svima smo zahvalni!

**SIGURNIJE
ZAJEDNO!**

01

ORGANIZACIJA I FINANSIJE

Organizacija, Odbor i organogram
Članovi odbora na kraju godine
Proces odlučivanja za investiranje
sredstava
Komisije upravnog odbora
Administracija
Nadzor i revizija
Finansiranje
Troškovi

ORGANIZACIJA

KPŠF je osnovan kao jedina institucija za upravljanje i investiranje obaveznih penzijskih doprinosa zaposlenih na Kosovu, kao i za upravljanje individualnim penzionim štednim računima doprinosilaca do njihovog penzionisanja. KPŠF je osnovan zakonom u decembru 2001. godine kao ne-za-profit institucija. Kao takvom, jedini cilj KPŠF-a je da služi samo najboljem interesu svojih doprinosioca. KPŠF je postao potpuno funkcionalan sa Odborom, Administracijom i uspostavljenim procesima u avgustu 2002. godine. U to vreme, Administracija je brojala 22 zaposlenih i imala pet odeljenja. Od tada, Administracija se organski razvila u službu sa 25 zaposlenih i osam odeljenja. Avgust 2002. godine je i mesec u kome su uplaćeni prvi doprinosi od zaposlenih u javnom sektoru. U 2003. godini, i zamozaposleni i lica zaposlena u privatnom sektoru su se pridružila penzijskoj štednji. Prvo investiranje penzijskih sredstava obavljeno je 2003. godine u gotovinske fondove. Potom su, 2004. godine, usledil investicije u indeksirane akcije i 2006. godine investicije u sredstva koja trguju dužničkim instrumentima.

U 2010. godine obuhvatile multi-asetne fondove, i 2011. godine fondove sa ciljanim rizikom.

U toku 2014. i 2015. godine u investicioni portfolio su uvršteni investicioni multiassetni fondovi sa upravljanim rizikom, kao i akcioni fondovi sa dividendom i oni sa upravljanim rizikom. U 2017. godini je u, kroz angažovanje fonda Amundi - 3M I, u portfoliju ponovo pokrenuto tržište gotovine. 2018. godine je završen proces izbora brokeraza investicije u ETF fondovima, u cilju pružanja instituciji većih mogućnosti za investicije. U 2020. godini, drugu godinu zaredom, KPŠT je smanjio investicije na finansijskim tržištima. Na Kosovu je prva investicija u depozite kod komercijalnih banaka obavljena 2008, dok je prva investicija u hartije od vrednosti Vlade Kosova realizovana 2012 u kratkoročne obveznice. U 2014/2015 se započelo sa investicijama u srednjeročno obveznice. U 2020. godini investicije u hartije od vrednosti Vlade dostigla su rekordni nivo, blizu 450 miliona evra. Zakonske promene, koje su stupile na snagu 7. decembra 2020. godine, omogućile su obveznicima doprinosu da povlače 10% sredstva iz salda KPŠT-a. Ovo je bio izazov za instituciju koja je uspela da se suoči i dobro upravlja sa njom.

Takođe ove godine, KPŠT je dobio "Visoko priznanje" (putem IPE Awards) u "Aktivnom upravljanju investicijama".

UPRAVNI ODBOR

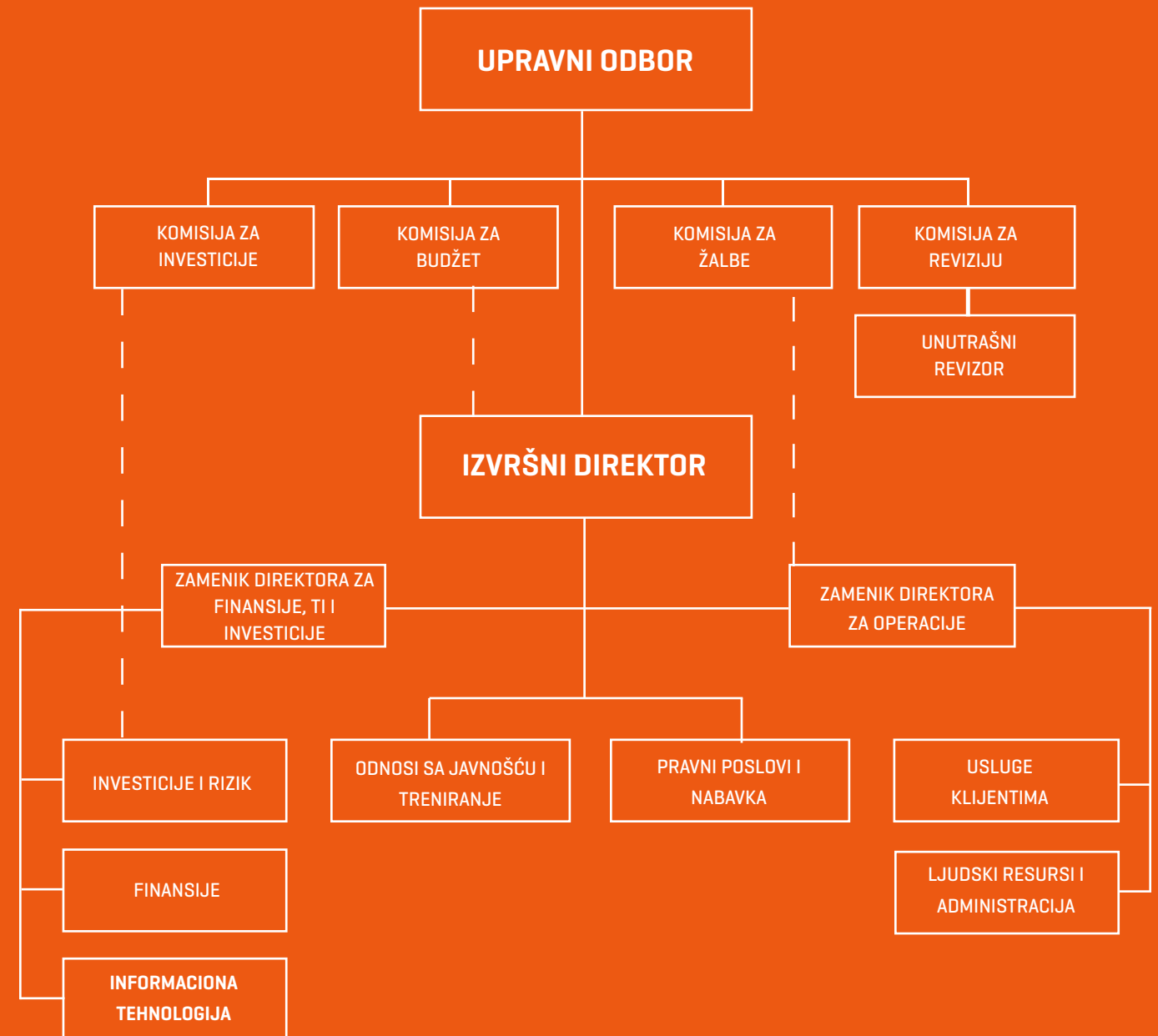
KPŠF-om upravlja Upravni odbor, čije članove kao poverenike penzijskih sredstava imenuje Skupština Kosova.

Zakon br. 04/L-101 Republike Kosovo o penzijskim fondovima na Kosovu, zajedno sa svojim izmenama i dopunama [Zakonom br. 04/L-168 i Zakonom br. 05/L-116], detaljno propisuje funkcionisanje i odgovornosti KPŠF-a i njegovog Odbora.

Uredbe CBK-a o penzijama donose sekundarno zakonodavstvo koje se odnosi na investiranje penzijskih sredstava, merenje učinka, podizanje penzijske štednje i zahteve za izveštavanje KPŠF-a. Prava i odgovornosti Odbora obuhvataju, ali nisu ograničeni na: izbor, odnosno razrešenje upravljača sredstava, staratelja, otvorenih investicionih fondova te trećih lica; usvajanje principa i politika za investiranje penzijskih sredstava; zapošljavanje izvršnog osoblja KPŠF-a; usvajanje izveštaja KPŠF-a.

Odbor može imati sedam članova sa pravom glasa i jednog člana bez prva glasakoji predstavlja Vladu. Najmanje petoro među članovima sa pravom glasa moraju biti profesionalni članovi, sa najmanje deset godina iskustva u oblasti investiranja ili upravljanja penzijskim fondovima; najmanje jedan član mora imati relevantno iskustvo za zastupanje interesa zaposlenih na Kosovu, i najmanje jednog člana sa relevantnim iskustvom za zastupanje interesa poslodavaca na Kosovu.

I u 2020. Godini, Upravni odbor, u smislu članova sa pravom glasa, bio potpun po sastavu, imajući pet profesionalnih članova i dva reprezentativna člana. Dokle ni ove godine u Upravnom odboru nije imenovan reprezentativni član vlade, bez prava glasa. Ovaj nedostatak je očigledan iz 2008. godine, što smo stalno podstakli u godišnjim izveštajima.

ČLANOVI ODBORA NA KRAJU GODINE

G. RUZHDI MORINA

Predsedavajući Upravnog odbora, predsedavajući Komisije za Budžet, i član Komisije za investicije

Doktor pravnih nauka, smer Međunarodno pravo. Dugogodišnje iskustvo u Uniji nezavisnih sindikata Kosova i veoma dobro poznavanje penzijskih šema.

G. FREDERICK ARTESANI

Predsedavajući Komisije za investicije i član Komisije za budžet

Ekonomista i Nezavisni Finansijski Savetnik sa preko 37 godine iskustva u finansijskim tržištima.

G. BEHXHET HALITI

Predsedavajuć Komisije za reviziju i član Komisije za investicije

Diplomirao na Ekonomskom fakultetu Univerziteta u Prištini. Od 2003. godine je uključen u postupku izrade i sprovođenja fiskalnih politika u Kosovu.

G. HAJDAR KORBI

Član Komisije za investicije i Komisije za žalbe

Magistar ekonomskih nauka za poslovnu analizu sa Univerziteta Staffordshire u Ujedinjenom Kraljevstvu i sa iskustvom preko 10 godina kao lektor i Fakulteta RIT na Kosovu.

G. VALDRIN KASUMAJ

Predsedavajući Komisije za Žalbe i član Komisije za reviziju

Magistar ekonomskih nauka u Menadžment i informatiku, i magistar mašinskih inženjerskih nauka. Sa iskustvom angažovanja u Privrednoj Komari Kosova.

G. DRITON QEHAJA

Član Komisije za investicije i Komisije za budžet

Vanredni profesor na Univerzitetu u Prištini „Hasan Prishtina“. Ima zvanje doktora ekonomskih i društvenih nauka.

G. YMER YMERI

Član Komisije za reviziju i Komisije za žalbe

Diplomiran na Prirodno-matematičkom fakultetu, ima zvanje magistra menadžmenta. 15 godina je radio kao profesor, dok od 2000. godine angažovan je u SBASHK.

VRSTA ČLANA:

Profesionalan

Profesionalan

Profesionalan

Profesionalan

Predstavnik
poslodavaca

Profesionalan

Predstavnik
zaposlenih

IZABRAN:

Maj 2009

Oktobar 2008

Decembar 2015

Novembar 2017

Novembar 2017

August 2012

Decembar 2018

SADAŠNJI MANDAT:

Četvrti

Četvrti

Drugi

Prvi

Prvi

Drugi

Prvi

PROCES ODLUČIVANJA UPRAVNOG ODBORA KPŠF-A ZA INVESTIRANJE SREDSTAVA

PRAVA I ODGOVORNOSTI

KPŠF-om upravlja Upravni Odbor, čije članove imenuje Skupština Kosova kao poverenike za penzijska sredstva. Prava i odgovornosti Odbora obuhvataju, ali se ne ograničavaju samo na: usvajanje principa i politika za investiranje penzionih sredstava; definisanje strateške alokacije sredstava za fondove KPŠF-a kao i određivanje prirode i iznosa bilo koje promene u alokaciji, strategiji i investicionoj politici; odabiru, nadgledanju ili razrešenju otvorenih instrumenata i menadžera sredstava koji sprovode investicionu strategiju i definisanu alokaciju sredstava; izbor staratelja sredstava i trećih strana; regrutovanje izvršnog osoblja KPŠF-a; i usvajanje finansijskih izveštaja KPŠF-a.

Glavni zadatak Upravnog odbora KPŠF-a je da obezbedi da su sredstava pod upravljanjem investiraju na prikladan način u skladu sa zahtevima Zakona i u njegovom okviru investicionih principa i politike. Upravni odbor priznaje da ima fiducijarnu odgovornost prema doprinosiocima i korisnicima KPŠF-a, i da će slediti samo politike koje ne ugrožavaju ovu odgovornost.

INFORMISANJE UPRAVNOG ODBORA

Menadžment i osoblje KPŠF-a na redovnoj osnovi informišu (dnevnim ili nedeljnim – prema potrebi) članove Upravnog odbora o učinku investicija KPŠF-a, o stanju primljenih doprinosa i ne investiranim sredstvima, sa dospećem investicija u Kosovske obveznice i bankarske depozite, o podeli investicija po klasama i investicionim strategijama, a sve to u vezi sa očuvanjem investicionih ograničenja u skladu sa važećim zakonodavstvom.

INVESTIRANJE SREDSTAVA

Upravni odbor donosi svoje fiducijarne odluke realizovanjem investiranja svih prikupljenih sredstava (i narednih doprinosa): za privlačenje ili obuhvatanje novih investicija u izabranim fondovima prema Investicionim principima i usvojenoj politici, za detaljnu alokaciju sredstava kao što je izraženo u matrici investicija, za direktne investicije – uključujući ovde investicije u obveznicama Vlade Kosova i bankarske depozite.

Upravni Odbor, u skladu sa ponuđenim analizama i investicijama (kroz osoblje i menadžment KPŠF-a, ali i kroz profesionalne članove u Odboru) donosi odluke radi dodavanja ili ukidanja investicija iz klase sredstava (akcije, multi-sredstva, tržište novca) čineći tako neophodna balansiranja u skladu sa analizama svakog fonda.

Odeljenje za investicije i rizik, zajedno sa odborom za investicione odbore odbora, i pod vođstvom priručnika za investiranje KPŠF-a, pomažu u aktivnom upravljanju investicijskim sredstvima KPŠF-a kroz različite preporuke koje obuhvataju ekonomske prognoze, promene finansijske politike, fluktuirajuće ponašanje na tržištu, objavljene rezultate preduzeća i sektora, promene propisa i bilo koji drugi faktor koji utiče na postojeće ili potencijalne investicije. Ove preporuke su usmerene na poboljšanje prinosa prilagođenih riziku za KPŠF u okviru njegovog opreznog dugoročnog investicionog mandata.

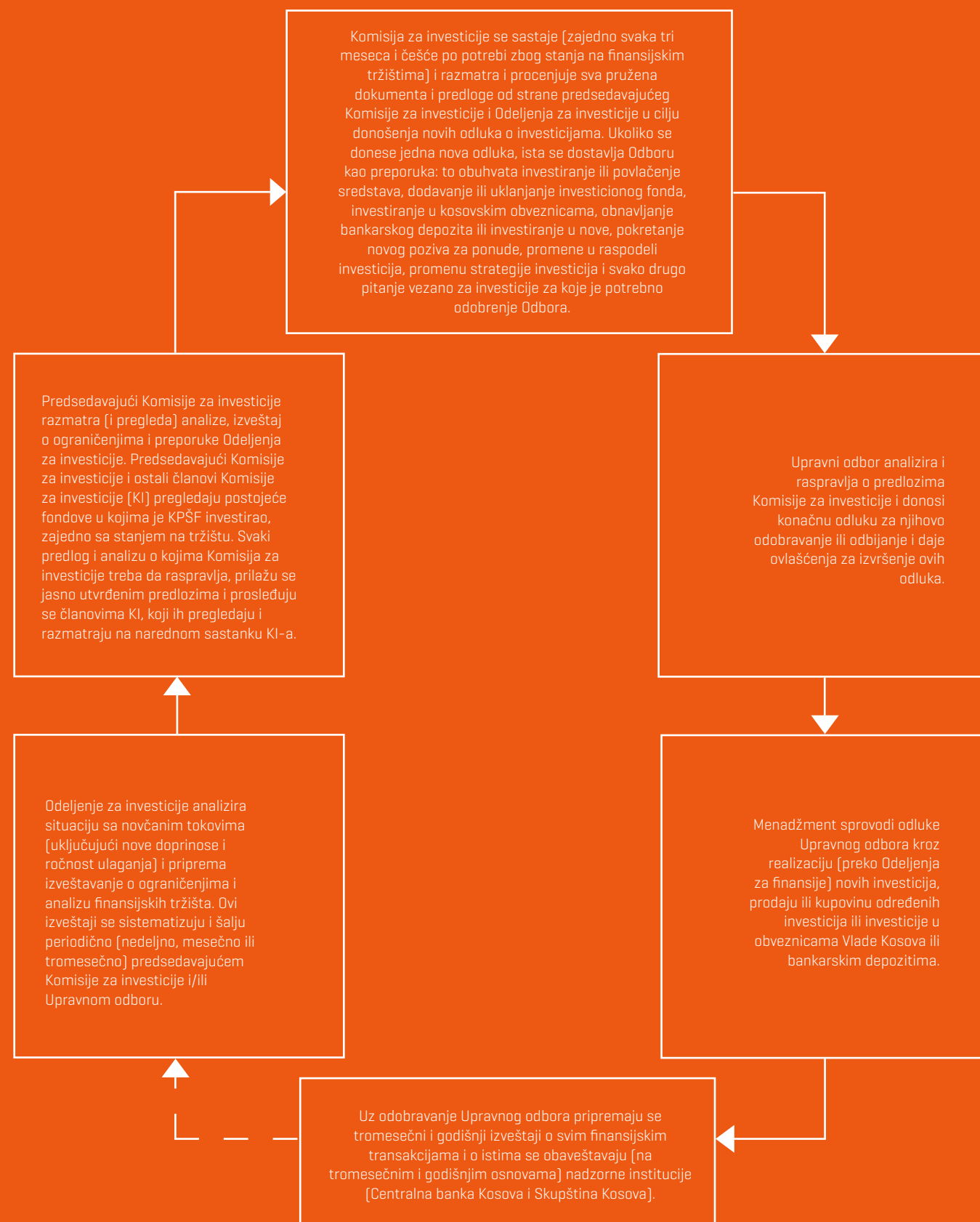
Pre angažovanja bilo kakvog investicionog fonda, odvija se jedan dug proces selekcije (od objavljivanja međunarodnog poziva kroz aukciju, do detaljne studije i intervjuisanja sličnih fondova) koji obuhvataju: detaljnu analizu mernih pokazatelja investicionog fonda i pokazatelja investiranja, kao što je detaljna studija investicionih principa i metodologije svakog fonda. Takav proces obično zahteva angažovanje treće specijalizovane strane, sa neznatnim troškovima, ali u ovom slučaju KPŠF pridobija od kvalifikacija i profesionalnog iskustva članova odbora koji čine ovo. Sa druge strane, investicije na Kosovu (u obveznicama i bankarskim depozitima) se preduzimaju u okviru prevladavajućih uslova tržišta za suverene instrumente sa fiksnim prihodima kao i procenu relativnog rizika emitera.

IZVEŠTAVANJE I TRANSPARENTNOST

Upravni odbor objavljuje na veb sajtu sve važne odluke i one koje su vezane za investiciju sredstava, a svakodnevno se na veb sajtu objavljuje učinak investicija. Upravni odbor šalje detaljne izveštaje (tromesečne i godišnje) nadzornim institucijama.

Pored toga, članovi Odbora održavaju direktne sastanke sa članovima funkcionalnih komisija Skupštine Kosova, kako za predstavljanje učinka investicija tako i za potrebe institucije za naknade koje su potrebne za finansiranje. Ista procedura važi i za usvajanje godišnjeg izveštaja KPŠF-a. Očekivano je da KPŠF, preko Menadžmenta ili Odbora, pruži transparentan odgovor na sve zahteve za informacije relevantnim medijima, detaljno otkrivajući učinak i ostale detalje o investicijama KPŠF-a.

CIKLUS ODLUČIVANJA UPRAVNOG ODBORA

KOMISIJE UPRAVNOG ODBORA

Četiri stalne komisije koje podržavaju funkcionisanje i odlučivanje Odbora.

KOMISIJA ZA INVESTICIJE
Pretežno razmatra politike, principe i strategiju za investiranje penzijskih sredstava, kao i učinak investicija i otvorenih investicionih fondova preko kojih KPŠF investira sredstva. Komisija takođe razmatra da li su investicije u skladu sa propisanim zakonskim i pravilnim uslovima. Komisija preporučuje Odboru o investiranju penzijskih sredstava.

KOMISIJA ZA REVIZIJU
Među mnogim drugim funkcijama, razmatra izveštaje regulatora i revizora i preporučuje akcionu plan potreban za rešavanje nalaza i otvorenih pitanja. Komisija takođe razmatra adekvatnost unutrašnjih procedura i ako je potrebno predlaže promene. Komisija razmatra plan revizije za funkcije unutrašnje revizije, razmatra kriterijume za spoljnog revizora i preporučuje njihovo usvajanje od strane Odbora.

PRESEDAVAJUĆI: Frederick Artesani

Behxhet Haliti

OSTALI ČLANOVI:

Ruzhdi Morina
Behxhet Haliti
Hajdar Korbi
Driton Qehaja

Valdrin Kasumaj
Ymer Ymeri
Spoljni član:
Mirlinda Ahmeti

ODRŽANIH SASTANAKA:

Osam

Četiri

KOMISIJA ZA ŽALBE
Pregleda zahteve oprimosioaca, predstavke i žalbe, koje se upu ćuju Odboru ili KPŠF-u. Komisija podnosi njene preporuke Odboru i osigurava da je pružen odgovor na sve slućajeve u zakonskom okviru i u skladu sa zakonskim odredbama koje su tada na snazi.

KOMISIJA ZA BUDŽET
Razmatra budžetske potrebe KPŠF-a i u skladu sa tim, daje preporuke za visinu naknada za upravljanje koje trebaju biti napla ćeni na penzijska sredstva. Komisija takođe preporučuje Odboru usvajanje budžeta KPŠF i promene budžeta kada je to potrebno. Komisija takođe razmatra troškove KPŠF naspram budžeta.

PRESEDAVAJUĆI:

Valdrin Kasumaj

Ruzhdi Morina

OSTALI ČLANOVI:

Hajdar Korbi
Ymer Ymeri

Frederick Artesani
Driton Qehaja

ODRŽANIH SASTANAKA:

Četiri

Četiri

ADMINISTRACIJA

Administracijom KPŠF-a upravlja viši menadžment, koji se sastoji od izvršnog direktora i dva zamenika direktora, jednog za finansije i IT i drugog za poslovanje i ljudski resursi.

Menadžment nastoji da u KPŠF-u angažuje efikasne, profesionalne i moralno zdrave pojedince, veruju ći da će samo ovi kvaliteti dovesti do ve ćeg napretka, zdravog radnog okruženja, i konaćno, do boljih usluga za doprinosioce, uz istovremeno oćuvanje institucionalnog integriteta KPŠF-a.

Da bi se postigli gore navedeni ciljevi, Odbor i menadžment obezbećuju da postoje ća administracija nastavi da unaprećuje svoje znanje i iskustvo, da nastavi da bude motivisana, i da nastavi da stavlja na raspolaganje sve svoje mentalne i kadrovske kapacitete u slućbu unaprećenja internih procesa i usluga za klijente.

Administracija je podeljena na funkcionalna odeljenja kako bi se osigurala efikasnost i efektivnost u radu. Unaprećenje administrativnih procesa, pružanje pomo ći Odboru za analizu investicija, kao i sprovoćenje odluka Odbora, glavni su zadaci Administracije. Ućinak ove poslednje kontinuirano prati Odbor, dok se dnevno vodi od strane Menadžmenta.

Za 2020. godinu bilo je 27 stalno zaposlenih, dok je sa ugovorom o radu sa skraćenim radnim vremenom bio jedan (2019 godine: 27 stalno zaposlenih i jedan zaposleni sa skraćenim radnim vremenom).

Kao deo projekta za razvoj internog sistema za upravljanje raćunima, dvoje zaposlenih u Odeljenju za IT zaposleno je na dvogodišnji ugovor. Isti su takoće slućili u tehnološkoj pripremi prijave za povlaćenje 10%.

Dokle je sa četvoromesećnim ugovorom privremeno osoblje angažovano da podrži slućbu za klijente u procesu podnošenja prijave za povlaćenje 10%, ali s obzirom da je preko 90% prijava završeno u tri nedelje, nije bilo potrebe da se angažuju svi tokom ovog perioda.

Tokom prošle godine po potrebi su i studenti bili angažovani, kao stažisti, za pružanje usluga klijentima i odeljenju za finansije.

Zaposleni koji pripadaju manjinama ćinili su 7% radne snage (8% onih koji su se izjasnili o etnićkoj pripadnosti). Žene su ćinile 30% osoblja (2019: 30%); 89% osoblja bilo je starije od 35 godina (2019: 85%), a 4% osoblja bilo je trajno fizićki invalidno (2019: 4%). Budući da nismo imali promene u stalnom osoblju, prosećna starost je povećana za jednu godinu, na 44.7 godine (2019: 43.7 godine).

UPRAVLJANJE

1 IZVRŠNI DIREKTOR

ODELJENJE

USLUGE S KLIJENTIMA INFORMACIONA TEHNOLOGIJA FINANSIJE INVESTICIJE I RIZIK

STALNO ZAPOSLENIH

9 4 3 3

RADNA MESTA

1 menadžer
7 penzijskih savetnika
1 recepciona

1 menadžer
1 programer
1 administrator mreže
1 administrator databaze

1 sertifikovani računovođa
2 službenici za finansije

1 menadžer
2 službenici za investicije i rizik

OPIS

Pružna usluge klijentima. Vodi računa o informisanju o individualnim računima, i to o isplati penzione štednje, bilansima štednje, a takođe savetuje učesnike o penzijama i pruža im pomoć oko podizanja štednje. Održava odnose i sa poslodavcima radi poboljšanje informacija za poravnanje doprinosa na individualnim računima. Generalno, ovo osoblje je blizu klijenta u toku čitavog ciklusa štednje do penzionisanja.

Osiguravaju da čitava infrastruktura informacione tehnologije sve vreme funkcioniše bez problema: vode računa o hardverima, softverima, licencama, spoljnoj i unutrašnjoj mreži KPŠF-a i bezbednost podataka. Vode računa o tome da je plan za oporavak dostupan svakog dana i redovno testiraju isti.

Obavljaju sve finansijske transakcije, uključujući investicije i povlačenje sredstava na finansijskim tržištima; vode računovodstvo i knjigovodstvo o penzijskim sredstvima i poslovanju KPŠF-a. Izračunavaju dnevnu cenu akcija i pripremaju finansijske izveštaje, mesečne i kvartalne izveštaje i druge potrebne izveštaje za Odbor KPŠF-a, regulatora i Skupštinu, i komuniciraju sa upravljačima sredstava.

Priprema analize o: toku investicija; riziku i nestabilnosti investicionog portfolija; usklađenosti investicija sa zakonom; održavanju investicione strategije Odbora, ažuriranju internet stranice u sekciji za investicije.

2 ZAMJENICI DIREKTORA

LJUDSKI RESURSI I ADMINISTRACIJA PRAVNI POSLOVI I NABAVKA UNUTRAŠNI REVIZOR ODNOSI SA JAVNOŠĆU, TRENIRANJE, PREVODI

3 1 1 1

1 službenik za ljudske resurse
1 domaćin
1 službenik za obezbeđenje

1 pravni službenik

1 unutrašnji revizor

1 službenik za odnose sa javnošću, koordinacije treniranje, koordinacije prevoda

Vode računa o spisku prisustva zaposlenih na poslu, poštovanju radnog vremena, pripremi platnog spiska i drugih naknada; vode blagajnu i bave se opremanjem, održavanjem i sigurnošću kancelarije; pružaju podršku osoblju i Upravnom odboru na sastancima i putovanjima u zemlji i inostranstvu.

Pravna kancelarija razmatra sveobuhvatnu zakonitost u odnosu na važeće zakonodavstvo i pomaže u izradi ugovora, sporazuma; daje pravna mišljenja i zastupa KPŠF u pravosudnom sistemu.

Pravna služba trenutno sprovodi nekoliko aktivnosti koje je ranije sprovodio Službenik za nabavke. Međutim, proces centralizacije procesa nabavki (u CAN) smanjio je obim unutrašnjih aktivnosti nabavki, i sada je samo u svojstvu koordinatora sa CANom.

Uverava Odbor da su sve aktivnosti Menadžmenta, administracije i procesa u KPŠF u skladu sa internim procedurama, pravilima CBK-a i važećim zakonima. Obezbeđuje efikasnost i adekvatnost sistema KPŠF-a i internih kontrola, kroz sprovođenje redovnih tromesečnih revizija i pružanje preporuka za rešavanje pokrenutih pitanja. Izveštaje revizora razmatraju Komisija za reviziju i Upravni odbor.

Podržava komunikaciju institucije sa medijima i javnošću, održavanje intervjua i konferencija, izradu godišnjih izveštaja i kvartalnih buletina za informisanje doprinosilaca; administrira sajt i preuzima ulogu portparola, kada mu je delegirana; koordinira i pomaže pri prevodu dokumenata.

KPŠF nadzire i kontroliše se od ekzaminera CBK-ja, koja je regulator penzijskih fondova, a izveštava Skupštini koja ga je osnovala. Reviziju vrše i interni i spoljni revizor.

KPŠF, kao javna i nezavisna institucija, podleže nadzoru i reviziji od strane javnih i privatnih stručnih institucija. Svi ovi nadzori i finansijske kontrole, od kojih niti jedna nije imala ozbiljnih nalaza, od osnivanja KPŠF (u 2002. god.) ojačali su poverenja Odbora u Menedžment.

Ujedno, Odbor veruje da su ovi nadzori zajedno sa učincima investicija, učvrstili kredibilitet i ojačali poverenje šire javnosti u donošenju odluka Odbora i rad Menadžmenta. Broj inspeksijskih i revizorskih procesa, ali i njihov interval realizacije je ostao isti i u 2020. godini.

KPŠF svaka tri meseca izveštava CBK, Skupštinu i Vladu o plasmanu penzijskih fondova, novim investicijama, povratku investicija, ali i o usklađivanju penzijskih sredstava. Ova informacija se takođe objavljuje i na veb stranici KPŠF radi informisanja šire javnosti.

Do sada, istorijski gledano, svaki nezavisni revizor koji je izvršio reviziju finansijskih izveštaja KPŠF-a (operativnih i penzijskih sredstava), koji su izabrani putem javnih procedura nabavke na Kosovu i usvojeni su kao takvi od strane Centralne banke Kosova, nisu dali kvalifikovano mišljenje o tim izveštajima.

Spoljni revizor, upućivanjem pisma upravi, može dati i preporuke o boljem funkcionisanju procesa unutar KPŠF-a.

Osim tromesečnog izveštaja, o usklađenosti investicija sa zakonskim odredbama i Pravilima CBK o penzijama, i u 2020. godini KPŠF svaki mesec izveštavao Odeljenje za penzijski nadzor u CBK, gde se objavljuju svi investicioni aspekti i celokupno stanje penzijskih sredstava.

U slučaju da se dogodi da investicije KPŠF, zbog kretanja finansijskih tržišta, ne budu u skladu sa zakonom, u tom slučaju KPŠF je dužan da o tome odmah obavesti CBK, i ima rok od 180 dana da popravi situaciju. Do kraja 2020. godine nikada nije bilo takvih slučajeva

Do 31. maja svake godine, KPŠF sastavlja i šalje CBK, Skupštini i Vladi godišnji izveštaj za prethodnu godinu, zajedno sa finansijskim izveštajima koji su revidirani od strane nezavisnog revizora, koji se bira samo nakon saglasnosti CBK. Ova informacija se takođe objavljuje na veb stranici.

Tokom godine, CBK je završila inspekciju za 2018. godinu, tom prilikom je razmotren veliki broj dokumenata; od zapisnika sa sednica Odbora i Komisija, pa sve do svih administrativnih pitanja. CBK-a obično vrši jedno inspekcije KPŠF unutar godine, i o nalazima se izveštava Odbor. Odbor razmatra izveštaj i daje komentare.

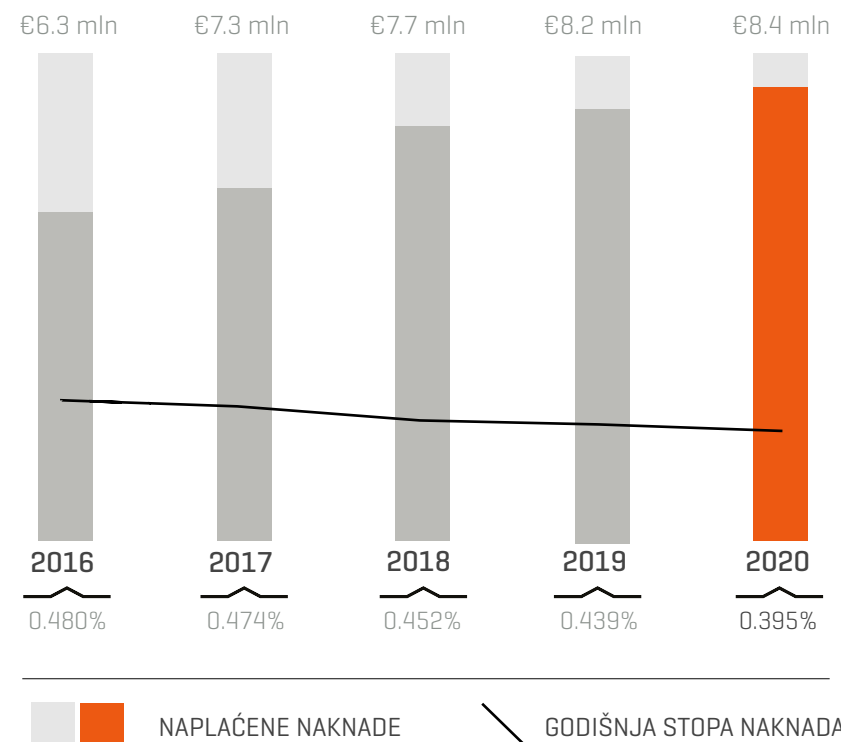
Tokom 2020. godine, CBK je izvršio opštu inspekciju. U slučaju ozbiljnih nalaza, CBK bi takođe trebalo da izveštava Skupštinu, radnja koja do sada nije bila potrebna. Pored nalaza, CBK daje preporuke Upravnom odboru. KPŠT obavestava CBK o svim odlukama odbora koje se odnose na obveznike doprinosa, upravljanje fondovima i drugim pitanjima.

KPŠF ima zaposlenog jednog internog revizora koji četiri puta godišnje podnosi izveštaj Komisiji za reviziju o svim aspektima aktivnosti institucije. Pored njega, u 2018. godini angažovan je spoljni član Komisije za reviziju, na zahtev CBK-a. Ova dopuna je izvršena u skladu sa Zakonom br. 05/L-116, koji izmenjuje Zakon br. 04/L101 o penzijskim fondovima na Kosovu, gde najmanje jedan član Komisije za reviziju treba da bude spoljni stručnjak u oblasti računovodstva ili revizije, koji je nezavisan od Upravnog odbora i menadžmenta KPŠF-a.

Takođe, interni revizor, stručnjak u oblasti IT revizije, izvršio je reviziju internih procesa informacione tehnologije u KPŠT-u za 2019. godinu, dok za 2020. nije bilo takve revizije.

POKRENUTI PREDMETI OD STRANE SPOLJNOG I INTERNOG REVIZORA ZA 2020. GODINE I NJIHOV STATUS

	PREDMET	STANJE/KOMENTAR
SPOLJNI REVIZOR	Možda postoje ranjivosti u pogledu interne mrežne sigurnosti, i KPŠF serveri, za koje su ranjivosti. Stoga IT administratori možda nisu svesni o tome, i preporučujemo izvođenje ispitivanja penetracije.	KPŠF se slaže sa ovom preporukom i već je planirao da angažuje kompaniju koja će sprovesti test penetracije tokom 2022. godine.
	Kompletna popravka podataka + sistem vrši se u godišnjem kvartalno. Ovaj interval premašuje 12 ciklusa potpunih rezervnih kopija koje glavni sistem pravi svake nedelje. Preporučujemo da proverite da li su kompletni podaci + popravak sistema svakog kvartala na pravoj učestalosti.	KPŠF će nastaviti sa mesečnom popravkom glavnog sistema i baze podataka od januara 2022. godine.
INTERNI REVIZOR	Tokom sastavljanja spiska obveznika doprinosa u K1 2020.godine, koji je prema datumu rođenja pripadao portfelju za zaštitu obveznika doprinosa koji su navršili 65 godina, na ovu listu su bila uključena neka lica koja su u sistemu podataka imala datum rođenja pogrešno obeleženo. Stoga se ne zna tačno da li takva lica spadaju u kategoriju obveznika doprinosa čiji je Odbor direktora KPST-a odlučio da njihovi doprinosi budu zaštićeni po jediničnoj ceni utvrđenoj u K1 2020. Godini pa nadalje.	Rukovodstvo smatra da je spisak na kojem se zasniva osoblje KPŠF radi odvojenih zaštićenih saradnika (tj. Koji su napunili 65 godina) dobijen od Agencije za civilnu registraciju. U ovom slučaju radilo se o 10 saradnika koji su pogrešno uneli datum rođenja u sistemu. Međutim, da bi ovi doprinosioci mogli da se prijave za povlačenje penzijske štednje morali bi da dokažu datum rođenja, pa je rizik da će im greškom biti plaćeno po zaštićenoj ceni bio zaista nizak. Takođe, nakon što je revizor identifikovao ove osobe, ispostavilo se da niko nije povukao sredstva, a svi su bili mlađi od 64 godine, što znači da su uklonjeni sa spiska zaštićenih saradnika.
	Preporuka je da rukovodstvo izvrši neophodna prilagođavanja na listi zaštićenih obveznika doprinosa kako bi uklonila sva ona lica koja ne pripadaju ovoj kategoriji, prema odluci Upravnog odbora.	Rukovodstvo će raditi tokom 2021. godine kako bi ispunilo ovu preporuku internog revizora.
	U unutrašnjim politikama i procedurama u paragrafu 7.1 zahteva se da Odeljenje za rizike i investicije, između ostalog: "Sastavi, razvije i obogati scenarije mogućih očekivanja za povrat na investicije ili rizik investicija", iako je ovaj zahtev ispunjen izveštajima i drugim analizama. Takođe je KPŠT opremljen profesionalnim platformama za praćenje investicija [kao što je Bloomberg] koje mogu da izvrše trenutnu analizu, dok ne postoji osetljiva analiza na godišnjem nivou za relevantne rizike portfelja kao što su: kreditni rizik, devizni rizik i drugi.	
	IT odeljenje trebalo bi da razvije procedure za redovno ažuriranje sistema, a popravke i ispravke treba primenjivati najmanje tri puta godišnje. Takođe bi trebalo da postoji spisak prioriteta za ova ažuriranja, u zavisnosti od važnosti problema.	Trenutne procedure zahtevaju da: [1] hitne bezbednosne popravke budu instalirane odmah; [2] instalirati manje hitne popravke dva puta godišnje; i [3] jednom godišnje svi ostali. Procenjujemo da je ovo dovoljno. Međutim, analiziraće se svi tehnički detalji preporuka i, ako je potrebno, izvršiće se potrebne ispravke.
	Sve popravke i ispravke se preporučuju da se prvo ispituju u izolovanom okruženju.	

Godišnje taife za penzijska sredstva za 2020. godinu smanjene su na ukupno 0.395% sredstava (2019: 0.439%). Tarifa za investiranje smanjila se sa 0.370% na 0.330%, dok se operativna tarifa smanjila sa 0.069% na 0.065%. Ali po nominalnoj vrednosti, tarife koje se naplaćuju na penzijska sredstva porasle su neznatno za 1.6%, ili za 127,991 evra - zbog povećanja sredstva pod upravljanjem.

Međutim, ni ove godine KPŠF nije potrošio prihod generisane ovim tarifama. Od nepotrošenih sredstava, 1,200,000 € se vraća kao višak u fondu doprinosioca.

Naplaćene tarife ostvarile su prihode u iznosu od 8,363,834 evra, od čega je 5,732,566 evra bilo namijenjeno za pokrivanje investicionih troškova i 1,201,023 evra operativnih troškova. Netarifni prihodi KPŠF-a za godinu iznosili su 138,616 evra, što čini ukupne prihode KPŠT-a za 2019. Godinu 8,502,450 evra, ili 1.1% više nego godinu ranije (2019: 8,409,873 evra). Oko 88% netarifnih prihoda bilo je od prihoda od ostalih investicija, a 12% od ostalih prihoda od investicionih aktivnosti, pogrešno isplaćenih iznosa i ostalih poslovnih prihoda.

FINANSIRANJE

KPŠF je naplatio doprinosiocima prosečno €0.15 mesečno za operativne troškove

KPŠF se finansira na sličan način kao i svi penzijski fondovi sa definisanim doprinosom, što znači nametanjem tarifa na sredstva pod upravljanjem (penzijska sredstva).

Kao jedna neprofitna institucija, nametnute tarife od strane KPŠF treba da pokriju samo troškove fonda. Visinu tarife na preporuku Odbora, odobrava Skupština; na taj način se Skupštini indirektno obezbeđuje kontrola nad troškovima KPŠF.

Prema izmenama Zakona br. 04/L168, KPŠF nameće investicione tarife kako bi pokrio troškove u vezi sa investicijama penzijskih sredstava; i operativnu tarifu za pokrivanje drugih troškova.

U poređenju sa 2019. godine, KPŠT je za 2020. godine smanjio tarife (u procentima) za investicione i operativne aktivnosti.

Operativna tarifa KPŠT, koja već iznosi 0,065% godišnje, i dalje je najniža u poređenju sa svim sličnim operaterima u regionu, ali je takođe među najnižim na svetu.

Sa druge strane, način primene godišnje investicione tarife od 0.330% nije uporedivo sa nijednim sličnim regionalnim penzijskim fondom ali ni sa sličnim fondovima na svetu.

Standardna forma obrade investicionih troškova je da se pored operativne naknade koja se naplaćuje za rad upravljačke kuće, da se investicioni troškovi naplaćuju na sam penzijski fond; dakle, investicioni troškovi se tretiraju kao troškovi fonda, a ne onako kako je na Kosovu gde se tretiraju kao troškovi kuće koja upravlja fondom. Ovakav tretman donosi do neslaganja između iznosa kojih KPŠF naplaćuje kao investicionu naknadu, koji se mora proceniti i budžetirati pre početka godine, i troškova koji se javljaju u stvarnosti. Treba istaći da neke od aktivnosti Odbora, vezane za investicije, kao: intervjuisanje i izbor aset-menadžera, aktivnosti koji su vezane za investicije, pokrivaju se iz poslovne tarife.

Ovde je vredno napomenuti da su tokom cele 2020. godine ukupni operativni troškovi ove institucije koštali vlasnike KPŠT računa u proseku 1.85 evra (2019: 2.09 evra).

1 direktnu uslugu u kancelariji (uslugu, savetovanje, informacije) svakog radnog dana od 08:00 do 16:00 časova;	8 podnošenje prijave za podizanje štednje i bankarske usluge bez naplaćenih troškova;
2 slanje godišnjih izveštaja na kućnu adresu ili putem e-maila;	9 besplatno održavanje računa za postepeno podizanje štednje od strane komercijalnih banaka;
3 neograničen štampanje izveštaja računima na KPŠF kancelariji;	10 natprosečnu kamatu za štednju u programu podizanja u fazama;
4 kompletno održavanje računa za penzijske štednje;	11 pokrivanje jednog dela investicionih troškova (izbor upravljača sredstava, troškove Upravnog odbora i slično).
5 osiguranje računa na drugoj lokaciji i rezervnom serveru;	12 mundësinë për të shtypur pasqyrën e llogarisë në çdo kohë përmes e-kiosku mogućnost štampanja izveštaja računa u bilo kojem vremenu putem e-kioska izvan kancelarije KPŠF-a u Prištini.
6 elektronska usluga online pristupa personalnom penzionom računima i usluga za komunikaciju na Facebook;	13 mogućnost daljinske prijave za povlačenje 10% (bez ikakve tarife).
7 obaveštenje putem pošte o penzionisanju;	

TROŠKOVI

KPŠF, kao kuća koja upravlja fondom, ima troškove za investiranje penzijskih sredstava i za svoje poslovanje.

INVESTICIONI TROŠKOVI

Investicioni troškovi uključuju: Tarife koje imaju menadžeri fondova za investiciju sredstava i pristup finansijskim tržištima; tarife CBK za transfer sredstava; i ostale troškove, kao što su na primer brokeri i pazitelji sredstava.

Upravni odbor u postupku konkursa izbora investicionih fondova, uzima za osnov tarife koje menadžeri nameću za investiciju sredstava, tako da menadžeri koji ponude najniže tarife imaju prioritet u odabiru.

Takođe treba imati u vidu da menadžeri fondova nameću različite tarife upravljanja u zavisnosti od iznosa koji se investira kao i njihove strategije (aktivne ili pasivne).

Potencijalni povraćaj takođe ima uticaja na naknade za upravljanje. Investicioni fondovi na novčanom tržištu npr. naplaćuju niže naknade za upravljanje od sredstava na berzama ili čak obveznicama.

Investicioni troškovi su činili 82.7% troškova KPŠF-a za 2020. godinu (2019: 79.6%). Oni u nominalnoj vrednosti iznosili su 5,732,566 evra (2019: 4,702,557 evra). I u 2020. godini, sredstva uložena van Kosova, koja su odlučujuće u tarifama koje se naplaćuju za investicije, imala su vrlo male fluktuacije u odnosu na prethodnu godinu. U 2020. godini iznosili su (u proseku) 1,394.0 miliona evra u poređenju sa 2019. godinom sa 1,399.5 miliona evra.

Treba istaći da investicioni fondovi obično naplaćuju u proseku preko 1% za upravljanje fondovima, dok je KPŠF uspeo da pojedinačnim sporazumima i obazrivim odabirom obezbedi da se naknade koje se placaju investicionim fondovima, putem kojih ulaže u penzijsku imovinu, dalje smanjuju. čak i u 2020. godini da beleže pad za oko 0.330%.

Investicioni troškovi ostvareni su u iznosu od 81.7% planiranih prihoda od investicione tarife (2019 .godine: 67.7%), čineći tako da u 2019. višak od investicionih aktivnosti iznosi 1.3 miliona evra; (od 2019: 2.3 miliona evra). U poređenju sa prethodnom godinom, imali smo smanjenje viška ili povećanje investicijskih troškova, više zbog pozicioniranje imovine u investicijama nižeg rizika, koje takođe imaju veće stope tarifa za upravljanje. Iako je dodavanje novih investicionih fondova imalo manje efekta.

Odbor direktora je krajem 2020. godine odlučio da celokupan iznos viška od investicionih aktivnosti (od 1,200,000 evra) vrati u fond obveznika doprinosa. Pored toga, vraćen je i deo sredstava od viška operativne aktivnosti. Na ovaj način se vrši optimalno trošenje naknada za upravljanje, bez nepotrebnog zaduženja obveznika doprinosa.

U ovoj analizi ne treba zaboraviti da u vreme kada je tarifa postavljena investirajući za sledeću godinu cilj KPŠF-a je da bude što je više moguće blizu procene potreba za njom isti. Ali, izuzetno je teško to učiniti se predviđa da li će performanse investicija bilo strateška alokacija alata (zbog faktora od spoljašnji koji takođe mogu uticati na tržištima i takođe u donošenju odluka investicionog odbora), što i čini neizbežni višak (ili deficit) od investicionih aktivnosti.

Zbog čestih kupoprodajnih pozicija na finansijskim tržištima, investicijski troškovi već nekoliko godina osciliraju u procentu iskorišćenja od planiranja, ali to nema uticaja na obveznike doprinosa, jer se višak vraća nosiocima računa u KPŠF-a.

NAKNADE ZA UPRAVLJANJE OD STRANE INVESTICIONIH FONDOVA

Investicioni fondovi naplaćuju naknade upravljanje investicijama u imovinu u zavisnosti (i uglavnom) od proizvoda koji ponuda i pozicija koju imaju na tržištu. Plaćanjem ovih naknada, u nekim slučajevima, KPŠF ima pristup najskupljim finansijskim tržištima niže nego putem direktnih investicija. Ali u svaki slučaj ima veliku korist od znanja preko stručna ulaganja ovih fondova.

Aktivni investicioni fondovi naplaćuju veće naknade viši menadžment jer koriste resurse šire prikupljanje informacija, istraživanje, stručnost i tehnologija.

Cilj aktivnih fondova je dugoročno premašivanje indeksa, pružajući zaštitu tokom pada na finansijskim tržištima i istovremeno težeći dobitcima u periodima kada vrednost sredstava na tržištima raste. Dok pasivni investicioni fondovi, koji prate (repliciraju) određeni indeks na berzama, imaju niže tarife za upravljanje, što je u slučaju KPŠT spadaju: Volatility ETF, MSCI EU Minimum Volatility ETF, Amun EurCorp ETF, MSCI USA Qual ETF, S&P500 Eur (H) ETF, EuroStoXX 50 ETF, MSCI Minvol ETF i Invesco QQQ ETF.

Otvoreni fondovi	2020		2019	
	Godišnja neto stopa naknade	Naplaćene naknade	Godišnja neto stopa naknade	Naplaćene naknade
Vanguard – GSIF	0.11% do 0.18%	69,934	0.14% do 0.25%	197,970
BNY Mellon – RRF	0.60%	1,825,958	0.60%	1,246,615
AXA – GILB	0.35% do 0.40%	328,930	0.35% do 0.40%	144,484
Schroders – GDG	0.65%	131,056	0.65%	293,788
Nordea 1 – GSEF	0.43%	340,965	0.43%	414,968
Nordea 1 – SRF	0.56%	1,657,538	0.56%	1,129,320
Amundi – 3M I	0.55% do 0.57%	59,337	0.55% do 0.57%	136,274
AXA – WFOI	0.55%	53,467	0.55%	238,363
BNP Paribas – PDP	0.54% do 0.76%	591,132	0.54% do 0.76%	344,077
Amundi – RPI2	0.20%	80,665	0.20%	161,370
Corp Bond Eur ETF	0.20%	57,879	0.20%	46,473
S&P500 Minvol ETF	0.25%	77,913	0.25%	64,637
Amun EurCorp ETF	0.16%	46,375	0.16%	37,062
MSCI USA Qual ETF	0.15%	11,766	0.15%	2,768
S&P500 Eur(H) ETF	0.20%	7,091	0.20%	--
EuroStoXX 50 ETF	0.10%	3,572	--	--
MSCI Minvol ETF	0.25%	67,276	--	--
Invesco QQQ ETF	0.20%	84,051	--	--
UKUPNO NAKNADA		€5,494,905		€4,558,953
Naknade CBK za transfere i ostalo		€42,075		€91,952
Brokeri, staratelji i garanti		€195,586		€51,652
UKUPNO INVESTICIONIH TROŠKOVA		€5,732,566		€4,702,557

82.7%

2020

79.6%

2019

OPERATIVNI TROŠKOVI

Operativni troškovi⁽¹⁾ uključuju sve ostale troškove koji ne predstavljaju direktno investicione troškove a koji se sastoje od nadoknada, štampanja izveštaja sa računa, zakupa za kancelariju i ostalih operativnih troškova.

Međutim operativni troškovi finansiraju i sve troškove Upravnog odbora, gde je glavna aktivnost Odbora donošenje odluka oko investicija.

Za 2020. godinu operativni troškovi su iznosili 1,201,023 EUR (2019: 1,205,928 evra) i činili su 17.3% ukupnih troškova KPŠF-a (2019: 20.4%). Kao što se vidi, operativni troškovi su ove godine bili nešto niži (za 4,905 evra) u odnosu na prošlu godinu, ili za -0.4% manje.

U 2020. godini projektovani operativni budžet za robe i usluge ostvaren je po stopi od 89.0% (2019: 93.2%). Glavni faktor smanjenja realizacija budžeta bila je pandemija, ograničavajući neke aktivnosti planirane za prošlu godinu. Međutim, kao i u slučaju penzijskih sredstva, delovi poslovnog viška, odlukom Odbora direktora, vraćaju se nosiocima računa KPŠF-a.

Troškovi osoblja porasli su za 5.3% u poređenju sa 2019. godinom, uglavnom zbog novih razvojnih projekata koje je institucija pokrenula ove godine. Efekat dodavanja privremenog osoblja, koji bi služio samo za period realizacije od 10%, takođe je imao efekta. Troškovi osoblja ove godine činili su više od polovine svih operativnih troškova (51.2%), u odnosu na 48.5% godinu ranije.

Linija budžetskih troškova za Odbor značajno se smanjila od 2019. godine i ove godine je činila 13.7% svih troškova (2019: 16.0%). Dok su liniju sa najvećim smanjenjem imali troškovi za štampanje i distribuciju izveštaja, koji su smanjeni za 32.5%. Do toga je došlo zbog snažnog povećanja broja saradnika koji su otvorili račune u eTrustu i novim adresama e-pošte.

U velikom procentu, ali ne i u značajnoj vrednosti, došlo je do smanjenja kategorije troškova obuke, putovanja i drugog osoblja, takođe usled dejstva pandemije.

Detalji za svaku budžetsku stavku su prikazani u tabeli na sledećoj stranici, dok se objašnjenja nalaze u priloženim finansijskim izveštajima.

17.3%
2020

20.4%
2019

(1)

Za više informacija, molimo vas pogledajte revidirane finansijske izveštaje koji su, kao što se zahteva prema zakonom, pripremljeni u skladu sa MSFI.

OPERATIVNI TROŠKOVI	2020		2019	
Troškovi osoblja	615,285	51.2%	584,453	48.5%
Troškovi Upravnog odbora	165,184	13.7%	193,275	16.0%
Stanja Računa i korespondencija	93,379	7.8%	138,368	11.5%
Održavanje softvera	99,791	8.3%	87,368	7.2%
Obezvređenje i amortizacija	112,477	9.4%	92,696	7.7%
Troškovi kancelarijskog poslovanja	26,859	2.2%	22,595	1.9%
Naknade nadzora CBK-a	20,238	1.7%	19,413	1.6%
Stručne službe / ugovorači / konsultanti	17,498	1.5%	11,259	1.3%
Troškovi kamate za zakup	10,229	0.9%	10,540	0.9%
Eksterna revizija	10,200	0.8%	9,050	0.9%
Edukacija javnosti i oglasi	9,492	0.8%	1,060	0.8%
Komunikacije	6,342	0.5%	7,263	0.6%
Bankovne naknade za izvršene usluge	1,995	0.2%	1,744	0.5%
Obuke, putovanja i ostalog troškovi oosoblja	1,300	0.1%	16,057	0.1%
Ostali troškovi	10,754	0.9%	4,187	0.1%
Saniranje posledica nepogoda – kirija i ostali povezani troškovi	--	--	6,600	0.5%
UKUPNO OPERATIVNIH TROŠKOVA	1,201,023	100%	1,205,928	100%

02

AKTIVNOSTI

Aktivnosti
Upravljanje računima
Sraunjenje
Usluge za klijente

AKTIVNOSTI

UPRAVNI ODBOR

Upravni odbor KPŠF-a je i tokom 2020. godine funkcionisao u punom sastavu. Počev od ove godine, efekti pandemije doveli su do mera zatvaranja, prvo u Kini, a kasnije i širom sveta. Institucija se tako suočila sa novom situacijom, kako nepredvidljivom, tako i sa mnogim rizicima. Jedna od prvih mera koju je Odbor preduzeo bila je zaštita svih obveznika doprinosa koji su dostigli starosnu granicu za penzionisanje u 2020. godini. Oni bi bili zaštićeni cenom akcija koja se ne bi menjala, a troškovi finansiranja ove zaštite bili bi pokriveni iz rezervnog fonda institucije.

U isto vreme, Odbor je odlučio da imovinu prebaci iz investicijskih fondova sa većim rizikom [uglavnom akcije] u one sa nižim rizikom [fondovi na tržištu novca i obveznice]. Ove odluke su, kako se vidi na kraju godine, bile presudne u izbegavanju jakih fluktuacija i postizanju pozitivnog rezultata za 2020. Mera ovih odluka bila je ocena KPŠF-a sa „Visokom ocenom“ u „Aktivnom upravljanju investicijama“, koja je je dodelio IPE Awards.

Ovi taktički rebalansi, kako bi se investiciona politika bolje prilagodila prognozama kretanja na tržištu, doveli su do kretanja od skoro dve milijarde evra tokom cele godine. Od toga je 986 miliona evra bilo izdvojeno, a oko 1.2 milijarde evra povučeno, što znači da su sredstva povučena sa finansijskih tržišta ove godine.

MENADŽMENT

Pored pružanja pomoći Upravnom odboru i izvršenja njegovih odluka, Menadžment obezbeđuje da svi dnevni procesi [operacije] KPŠF-a funkcionišu neprekidno. To znači da su: Podaci i informacije za davaoce doprinosa sigurni, da se davaoci doprinosa uslužuju u skladu sa visokim profesionalnim standardima, da korisnici penzija blagovremeno dobijaju penzijsku štednju. Takođe Menadžment mora da osigura da se periodični izveštaji, uključujući i godišnji izveštaj izrađuju i šalju nadzornim institucijama i regulatoru redovno ili kad god je potrebno, da se transferi penzijskih sredstava ka investicionim fondovima i na račun KPŠF-a realizuju tačno, da se komunikacija sa menadžerima sredstvima obavlja u skladu sa najvišim profesionalnim standardima.

Istovremeno online usluga eTrusti, koja sada ima nad 250 hiljada korisnika, i internet stranica KPŠF-a treba da budu 24 sata u funkciji, u cilju informisanja doprinosioca o stanju izvoda računa kada god imaju potrebu, da komunikacija sa javnošću i trećim stranama bude dostupno svakog radnog dana.

Povlačenje više sredstava u otvorenim investicionim fondovima, zajedno sa novim doprinosima, omogućilo je više investicija na Kosovu, uglavnom u hartije od vrednosti Vlade. Na kraju 2020. godine, investicije na Kosovu iznosile su 29.1% ukupnih sredstava pod upravljanjem, najviše do sada. Od toga je oko 450 miliona evra bilo u državnim hartijama od vrednosti, a oko 130 miliona u bankarskim depozitima. Kako su se investicije u hartije od vrednosti povećavale, ona u bankarskim depozitima su opadale, jer smo imali dospele investicije i manje novih investicija.

I ove godine radnje povećanja investicija u zemlji došle, s jedne strane, kao rezultat većih emisija Vlade Kosova za pozajmljivanje sredstava; a s druge strane, spremnost koju kontinuirano izjavljuje Odbor KPŠF da poveća prisustvo investicija u zemlji, kad god [i što je više] moguće.

Pored brojnih investicionih odluka, sastanaka u rekordnom broju ove godine, nadzora nad operativnim aktivnostima institucije, Odbor je održavao redovne sastanke u Skupštini Kosova i Centralnoj banci Kosova. Zbog situacije sa pandemijom, Odbor ove godine nije mogao da održi sastanke sa rukovodiocima fondova, ali je održavao stalnu komunikaciju s njima putem daljinske interakcije.

Pre svega, treba garantovati da su sve finansijske transakcije u potpunosti u skladu sa važećim [i međunarodnim] pravilima, zakonima i standardima, i da nijedna odluka ili aktivnost ne bude u suprotnosti sa zakonodavstvom i/ili interesom doprinosilaca.

Tokom godine Rukovodstvo je bila usredsređena na: a) profesionalnu podršku odbora u donošenju investicionih odluka [unutar i izvan zemlje]; b) pripremi tehnološke infrastrukture, ljudskih kapaciteta i informisanje obveznika doprinosa kako bi se omogućilo povlačenje 10% na daljinu; c) popunjavanje osoblja odeljenja za informacione tehnologije i korisničke usluge; d) odobravanje pristupa usluzi eTrust oko 130 hiljada prijava u 2020. godini; e) podrška procesima za povećanje investicija u banke koje posluju na Kosovu f) kontinuirano unapređenje interne informacione tehnologije i puna digitalizacija procesa; i g) ispunjavanje svih zahteva CBK-a i spoljnog revizora za sav operativni lanac institucije.

UPRAVLJANJE RAČUNIMA

Nad 583 hiljada obaveštenja o stanju računa poslato je poštom i e-maila.

U ciklusu 2020. poslato je 583,200 izjava, od toga 407,118 putem e-pošte i 176,082 poštom (2019: 172,450 putem e-pošte i 253,258 putem pošte). Ove godine se broj novih računa povećao za oko 37 hiljada, ali je istovremeno broj korisnika usluge eTrust porastao za oko 129 hiljada, a obezbeđen je i veliki broj adresa e-pošte, što omogućava pošaljite lako i brzo preslikavanje putem interneta. Sa ove godišnje liste podnošenja izuzete su izjave računovođa koje nisu imale nijednu transakciju u poslednje tri godine (to je bilo 52,811 slučajeva). Čak i onima kojima nedostaju važeće adrese (kojih je bilo 22,138) ni ove godine nismo mogli da pošaljemo izjave.

Zbog penzionisanja [ili smrti] doprinositelja 5,029 računa je novo „povučeno“ tokom 2020. godine. Ukupan broj trajno povučениh računa dostigao je 56,784. Izvodi sa računa se takođe ne šalju ovoj kategoriji vlasnika računa.

KPST je otvorio 37,437 novih računa pojedinaca (2019: 43,286), čime je ukupan broj računa otvoren od osnivanja na 707,388. Od novih računa otvorenih tokom godine [tj. Od 37,437] njih 35,260 je bilo za iniciranje doprinosnika, tj. koja je započela doprinos 2020. godine, dok su ostatak slučajevi doprinosa za prethodne godine, za koje je KPŠF je dobio i uplatu i informacije 2020. godine.

Tokom godine bilo je 35,916 poslodavaca i 25,671 samozaposlenih koji su uplatili doprinose za izveštajnu godinu (2019.: 33,317 odnosno 22,890).

Pored njih, bilo je 4,918 poslodavaca, a 5,241 samozaposlenih je uplaćivalo doprinose u prethodnoj godini, ali ne i u 2020. godini (2019. godine: 3,893 i 4,002).

Ukupno je za 2020. godinu na računima davaoca doprinosa bilo evidentirano 4.41 miliona transakcija, a na računima poslodavaca preko 503 hiljade (2019: 3.74 miliona, odnosno 515 hiljada).

U transakcije računa poslodavca uključeno je 36,863 slučajeva (2018: 37,679) povrata: a) netačno uplaćenih doprinosa ili preplaćenih plaćanja; i b) novčane kazne u PAK-u. Za informaciju, kazne su novčane kazne i kamate koje PAK naplaćuje poslodavcima [i samozaposlenima] za kašnjenje u uplati ili netačnoj prijavi penzijskih doprinosa - a koje su poslodavci platili zajedno sa penzijskim doprinosom.

Ove transakcije sa povratom novca u preko 99% slučajeva bile su preplaćene [transakcije] koje su poslodavci izvršili tokom iste godine, u ovom slučaju tokom 2020. godine. U 2019. godini činili su 99% slučajeva, dok su u 2018. godini činili 98% slučajeva.

Poslodavci su u proseku prijavili i platili 8.48 [ili 70.7%] meseci 2020. godine, uz značajan pad u odnosu na prethodnu godinu (2019: 9.56); i samozaposleni za 3.14 [ili 78.5%] kvartala 2020, takođe su smanjeni u odnosu na prethodnu godinu (2019: 3.37).

8.5

PROSEČNI BROJ MESECA ZA KOJE SU POSLODAVCI UPLATILI DOPRINOSE

2019: 9.6

2020

3.2

PROSEČNI BROJ TROMESEČJA ZA KOJE SU SAMOZAPOSLENI UPLATILI DOPRINOSE

2019: 3.4

2020

SRAVNJENJE SREDSTVA

Nesravnjeni doprinosi su pali na 0.08% ukupnih prikupljenih doprinosa.

KPŠF je početkom 2020. godine vratio PAK-u preplate i kazne primljene tokom, ali zbog izveštajnog perioda nisu prikazane za 2019. Dok je tokom 2020. godine vratio deo kazni i kamata pogrešno uplaćenih na račun KPŠF-a.

Ovo je prouzrokovalo da nejednaki doprinosi na dan 31. decembra 2020. padnu na 1,589,207 evra (2019. : 2,405,299 evra).

Međutim, kada KPŠF vraća sredstva PAK-u, prethodno je dokazao da su mogućnosti za dobijanje informacija iscrpljene iz nekoliko razloga: poslodavci nisu uskladištili pojedinačne podatke o plaćanju ili su platili netačnim podacima, preduzeća su zatvorila ili promenila delatnost i / ili pogrešno plaćene kazne i porezi kao penzijski doprinosi.

Međutim, vredi podsetiti da je čak i prilikom prenosa sredstava sa KPŠF-a na PAK (iz razloga što ne nalaze informacije kojima pripadaju), važeći zakon pridržavaocima pridržao pravo da kad god daju informacije o ovim doprinosima biće nadoknađeni u vrednosti doprinosa, dodajući prosečnom povraćaju ulaganja KPŠF za period od trenutka njihovog prenosa u PAK.

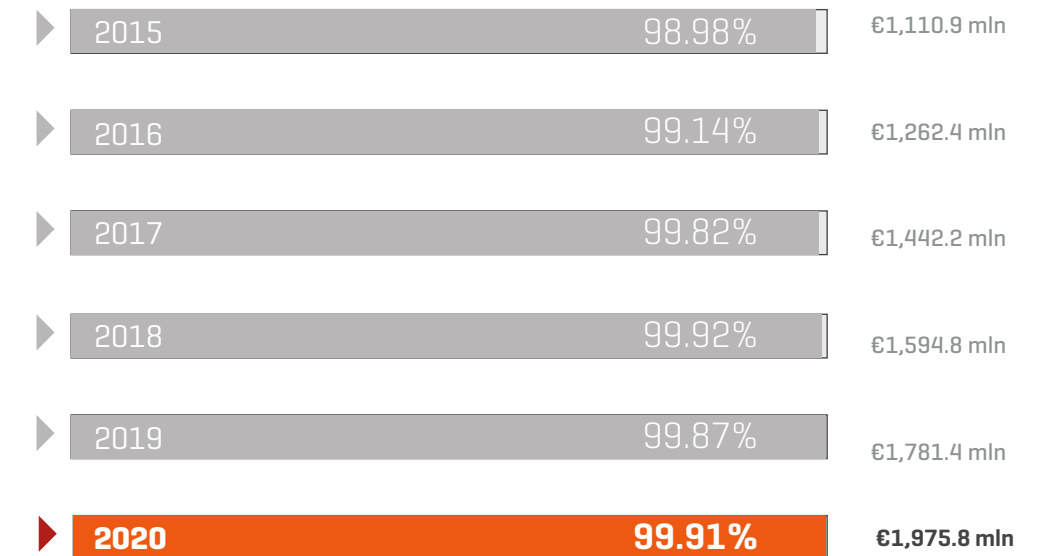
Odbor direktora i menadžment KPŠF-a i dalje imaju na listi obaveza usaglašavanje sredstava za periode mlađe od šest godina, posebno za isplate u prošloj godini.

Tako je za 2020. godinu Upravni odbor postavio cilj neraspoređenih sredstava, dajući ovom procesu nastavak pažnje u svakodnevnom radu institucije.

Ovde treba napomenuti da, pored činjenice da se tačnost izveštavanja o penzijskim doprinosima znatno poboljšala (putem EDI portala u PAK-u), takođe se primećuje da obveznici doprinosa sve više vode računa o stanju penzijske štednje, što odražava povećanu svest o značaju penzijskog doprinosa.

Uprkos ovim pozitivnim promenama, KPŠF će se i dalje zalagati za popunjavanje informacija i uplata, kako bi se izbegla što je više moguće šteta po interese doprinosioca.

KUMULATIVNI RASPODELJENI I UPLAĆENI DOPRINOSI

USLUGE ZA KLIJENTE

2020. godina, zbog zakonskih promena koje su omogućile povlačenje 10% iz penzijske štednje, ali i zbog pandemije, bila je u izazovnim granicama za usluge KPŠF-a. Iako smo imali mnoštvo zahteva saradnika za nekim uslugama KPŠF-a, ljudski kapacitet je u nekim slučajevima bio smanjen i ograničen zbog pandemije.

Ukupan broj usluga koje su pružale kancelarije KPŠF-a tokom 2020. godine za pojedince i poslodavce bio je 208,603, dok su iz kancelarija PAK-a u regionima, preko penzijskih službenika, pružene 54,635 dodatnih usluga. Prema tome, ukupno je ove godine obezbeđeno 257,797 usluga za penzijsku štednju, ne uključujući hiljade poziva u kancelariju KPŠF -a. Ovo je, u poređenju sa prošlom godinom, snažan porast broja pruženih usluga od 62%.

Broj odštampanih (besplatnih) izvoda na računima za gostujuće saradnike pao je na 98,958 (2019: 109,648), što je povezano sa ograničenjem kretanja od pandemije, ali i zatvaranjem viznih službi od strane ambasada - što je značilo manje zahteva za izjave potrebne za zahtev za vize. Stoga se od najtraženije usluge pre godinu dana (2019: 69%) u 2020. godini smanjio na 38.4%.

Dok smo u regionalnim kancelarijama PAK-a, preko penzijskih službenika, imali manje usluga ove godine. Bilo je 49,194 usluga nasuprot 61,100 u 2019. Čini se da je to uticalo na zatvaranje koje je proisteklo iz pandemije. KPŠF kontinuirano održava kontakte i konsultacije sa ovim kancelarijama kako bi pružio najbolje usluge saradnicima.

Najtraženija usluga KPŠF-a ove godine bila je izrazita potražnja za pristupom eTrustu. Ove godine je odobreno 125,943 takvih zahteva, što je povećalo broj računa eTrust za 97%. Pre godinu dana odobreno je 27,233 zahteva. Tako je ova usluga činila 48.9% svih usluga koje pruža KPŠF.

Glavni razlog koji je doveo do množenja zahteva za pristup eTrustu bila je promocija ideje da se dozvoli povlačenje 10% iz KPŠF-a. Iako je ovaj jaki rast doveo do preopterećenja osoblja, instituciji je doneo dugoročne i višestruke koristi. Iznad svega, već se čini da 36.2% svih KPŠF računa ima pristup ovoj usluzi.

Portal eTrusti pruža doprinosnicima lak i besplatan pristup računima penzijske štednje, a omogućava kontinuirano poboljšanje usluga, smanjenje troškova i povećanu transparentnost. Korisnici eTrusti mogu da provere stanje na svom računima i transakcije, za razliku od uobičajenih mrežnih usluga. Doprinosi mogu da provere ukupan bilans penzijske štednje, dnevnu jediničnu cenu, broj akcija, sve uplate doprinosa od strane svakog poslodavca od trenutka otvaranja računa; ali takođe može poslati pitanja osoblju KPŠF-a.

Pored svih usluga koje se pružaju u kancelariji, KPŠF je pripremio i poslao svim aktivnim saradnicima godišnje izveštaje saradnika.

Takođe, ove godine imali smo izuzetan porast u komunikaciji sa saradnicima putem društvenih mreža, gde smo odgovorili na preko 10 hiljada pitanja i komentara saradnika. Istovremeno, već preko 45 hiljada saradnika prati KPŠF na Fejsbuku, što je trocifreno povećanje u poređenju sa pre godinu dana (2019: oko 18 hiljada sledbenika).

Što se tiče usluga koje pružaju sami doprinosioci, zbog prijave za 10% i dodatne kamate, broj ovih usluga je leteo na 604,042 (2019: 13,237). Od ovih 397,557 bilo je aplikacija za 10%, dok su ostali ažurirani / promenjeni unosi na eTrust računima.

IZVODI SA RAČUNA ISPISANI U KANCELARIJI KPŠF-A

54,635

UKUPAN BROJ USLUGA KOJE JE KANCELARIJA KPŠF-A I PAK-A PRUŽILA POJEDINCIMA I POSLODAVCIMA

2020
257,797

2019
159,355

RAST BROJA RAČUNA U eTRUSTI

2020:
▲ 97%

2019:
▲ 27%

#eTRUSTI je usluga osnovana na internetu koja se pruža besplatno za sve oprimosioce od 2010. godine.

Postupak registracije vrši se putem Interneta, proveravajući identitet doprinosioca i potvrđujući e-mail.

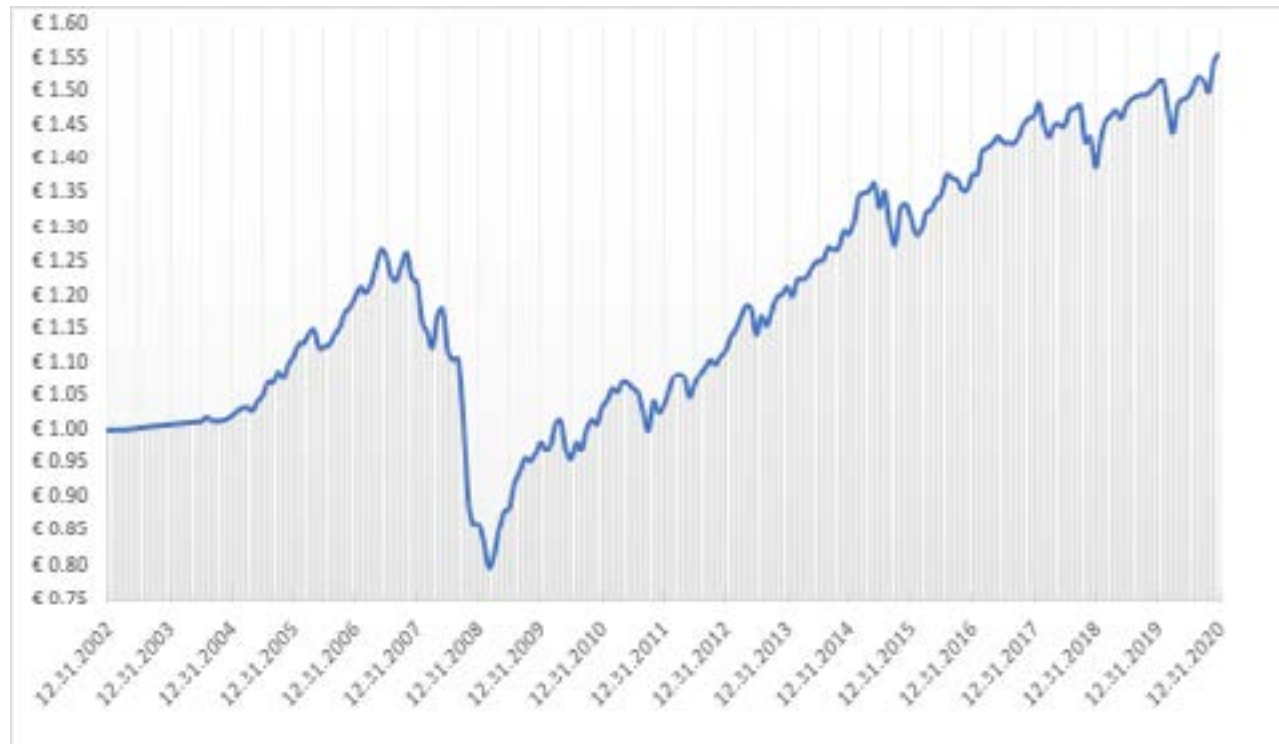
03

INVESTIRANJE PENZIJSKE ŠTEDNJE

Investicioni principi i politika
Raspodela sredstava
Geografska raspodela
Glavni emitenti
Klase i valute sredstva
Učinak investicija

Sigurnost penzijske štednje, raznovrsnost investicija, maksimiziranje povraćaja za preuzeti nivo rizika i održavanje odgovarajuće likvidnosti predstavljaju srž principa obazrivog investiranja KPŠF-a.

CENA AKCIJE OD OSNIVANJA

INVESTICIONI PRINCIPI I POLITIKA

KPŠF u nastavio da pridržava izjave o ulaganju principima i investicione politike smjernicama postavljenim u 2014. godini. Ova deklaracija investicionih principa se zasniva na glavne dugoročne investicione ciljeve KPŠF koji su: Kao prvo da očuva a kao drugo da se uveća kapital davaoca doprinosa, u nominalnim i realnim terminima.

Ova deklaracija je postavila indeks potrošačkih cena na Kosovu kao benčmark (odrednicu) na osnovu kojeg će se meriti učinak investicija KPŠF-a.

Uputstvo za investicione politike (UIP), uz priznanje da mora postojati ravnoteža između davaoca doprinosa koji su blizu penzionisanja i onih koji to nisu, poziva na jednu politiku koja sadrži umeren odnos ali ne preteran u dugoročnoj alokaciji sredstava od kojih se očekuje veći povraćaj i kolebljivost, kao što su akcije; kombinovane sa većom alokacijom u investicije od kojih se očekuju manja kolebljivost i stabilniji povraćaj nego što je kod akcija. Uz ovaj povećani akcent na riziku, cilj UPI-a je pružiti više zaštite kada tržište opada, međutim da donese dobit kada tržišta raste.

Čak i tokom 2020. godine, pozicioniranje KPŠF-ovih investicija više je bilo za zaštitu investicija od kratkoročnih kretanja, na osnovu snažnih šokova koje su tržišta imala na kraju prvog kvartala 2020. Kao rezultat, uprkos održavanju portfelja, generalno konzervativan, postignut je zadovoljavajući povraćaj investicije, što je rezultat snažnog upravljanja rizikom i taktičkih pozicija putem razmenljivih fondova ili ETF-a.

KLASA SREDSTAVA

Gotovina/zapisi KS/depoziti

Obveznice KS

Dužnički instrumenti

Multi-sredstva

Akcije

Akcije

STRATEGIJA

Pružanje kamate

Pružanje kamate

Sa ciljem prinos

Upravljanje/ciljani rizik

Upravljanje/ciljani rizik

Sa ciljem prinos

KRAJNJA ALOKACIJA

22.6%

22.7%

7.8%

40.4%

1.7%

4.8%

GRANICE

1%-50%

0%-20%

0%-25%

25%-55%

0%-20%

0%-35%

Odbor je kvartalno (ali i češće) proveravao okvir limita za raspodelu imovine i potvrđivao da li postoje prekoračenja u razredima imovine ili u investicionoj strategiji koju menadžeri fondova primenjuju. S obzirom na situaciju bez presedana sa Covid-19, KI tokom 2020. sastao se osam puta kako bi procenio rizičnu poziciju i kretanja na finansijskim tržištima.

Istovremeno, pažljivom analizom je verifikovano da li ulaganja KPŠF u potpunosti ispunjavaju sve odredbe Zakona o penzijskim fondovima Kosova.

Investiciona politika se zasniva na kombinaciji: a) klase sredstava – dakle finansijskih instrumenata kod direktnih investicija i onih u okviru investicionih fondova; i b) investicionih strategija koji je usvojio investicioni fond. U svim ovim presecima klasa sredstava i strategija, postoje dozvoljene granice za investiranje.

KPŠF-a je nastavio da povećava svoje ulaganje na Kosovu, maksimalno koristeći zakonske mogućnosti i finansijski potencijal za ulaganje sredstava, a trenutno postoje samo dve mogućnosti ulaganja: ulaganje u državne obveznice i bankarske depozite. Tokom godine povećane su i aktivnosti na sekundarnom tržištu državnih obveznica.

Sledeća tabela predstavlja klase imovine povezane sa odgovarajućim strategijama, stvarnu raspodelu sredstava na dan 31. decembra 2020. godine i odgovarajuće limite utvrđene strategijom Upravnog odbora koja je bila na snazi na taj datum.

Fondovi sa više sredstva sadrže i kapitalne i dužničke instrumente vlada i globalnih korporacija kao što su npr. obveznice. Ova sredstva imaju za cilj da odaberu akcije i dužničke instrumente sa kojima se smatra najveći potencijal stvaraju pozitivne prinose, pod opštem verovanjem da će niža volatilitnost dužničkih instrumenata sama po sebi uravnotežiti volatilitnost akcija i smanjiti ukupni rizik.

Kada je u pitanju zaštita investicione strategije, ovi rizici kojima se upravlja rizikom menjaju alokaciju na kapital i obveznice i smanjuju podskupine rizika unutar svake klase imovine; oni takođe mogu odrediti plasmane putem derivata (kao što su fjučersi - ugovori za izvršavanje finansijskih instrumenata u budućnosti sa unapred određenim datumom i cenama), u cilju zaštite od tržišta koja idu u neželjeni pravac.

Fondovi koji upotpunjuju upravljanje rizikom sa ciljanim rizikom određuju nivo rizika (cilja) za volatilitnost investicionog portfelja i redovno preusmeravaju sredstva kako bi se očekivana volatilitnost vratila na utvrđeni nivo rizika. Fondovi sa strategijom za ulaganje u dividendu u svom portfelju odabiru samo akcije korporacija koje imaju redovne i stabilne isplate dividendi.

„Prihodi od kamata“ trebalo bi da uključuju direktne plasmane u kamatne instrumente, kao što su oročeni depoziti i kosovske dužničke hartije od vrednosti. Usmerena ulaganja nemaju prateći element upravljanja rizikom i predstavljaju direktno učešće u rizicima i koristi finansijskih tržišta. Informacije o tome gde pada svako direktno postavljanje KPŠF-a nalaze se na sledećoj stranici.

RASPODELA SREDSTAVA

Investicije u kosovske obveznice i oročene u bankama su iznosile €579.4 mln

Na kraju godine, uložena imovina KPŠF-a, od 1,989.5 miliona Evra, raspoređena je na sledeći način: 1,352.2 miliona Evra je uloženo na globalna finansijska tržišta putem investicionih fondova (2019: 1,480.0 miliona Evra); U Kosovske obveznice uloženo je 449.9 miliona Evra (2019: 298.5 miliona Evra); 129.5 miliona Evra su oročeni depoziti kod banaka BKT, NLB, TEB, PCB, BPB i BEK (2019: 185.6 miliona Evra u BKT, NLB, TEB, ISB, PCB, RBK, BPB i BEK); u međuvremenu 57.0 miliona Evra je bilo u CBK neinvestirano (2019: 3.0 miliona Evra), a 0.9 miliona Evra je bilo na računu brokera Erste Bank Austria (2019: 0.3 miliona Evra).

Upravni Odbor tokom godine doneo je ukupno 26 odluka o povlačenju ili povećanju sredstava u okviru opredeljenih investicionih fondova (2019: 22 odluke). Od njih je bilo osam odluka o potpunom povlačenju investicija iz sledećih fondova: Schroders GDG, AKSA VFOI, Amundi - RPI2, Corp Bond EUR ETF, Amun EurCorp ETF, MSCI USA Kual ETF, S&P EUR (H) ETF i EuroStokk 50 ETF. Dok su kao nova sredstva angažovana ove godine: MSCI Minvol ETF, Invesco KKK ETF, S&P EUR (H) ETF i EuroStokk 50 ETF. Poslednja dva (S&P EUR (H) ETF i EuroStokk 50 ETF), kako se vidi, nova su investicije ove godine, ali su ista povučena u potpunosti pre kraja 2020. godine, iz razloga taktičkog rebalansa.

Upravni Odbor je generalno zadržao najjaču konzervativnu poziciju ikada, smanjujući izloženost instrumentima visokog rizika. Tokom 2020. godine uložili smo u proseku 1,393,978,894 € na međunarodna finansijska tržišta. To je bilo samo pet miliona Evra manje nego prethodne godine, ali je na to značajno uticalo povlačenje 10% tokom decembra 2020. godine.

Tako je na kraju 2020. godine 22.7% sredstava bilo u gotovini (2019: 24.8%), 30.5% u dužničkim instrumentima (2019: 21.6%), 40.4% u multisetovima (2019: 39.7%) i samo 6.4% u neto kapitalu investicioni fondovi (2019: 13.9).

Tokom godine, investicije u Trezor Kosova iznosile su 77.5 miliona Evra, dok je Odbor tokom godine dodao 228.7 miliona Evra ovom instrumentu. Na kraju godine, investicije KPŠF-a u Trezor Kosova su bila 449.8 miliona Evra, čineći tako 22.6% ukupnih investicija, značajno povećanih u odnosu na prethodnu godinu (2019: 15.3%). Dok su tokom cele godine zauzimali u proseku ukupne investicije od 19.5%.

Dok su depoziti u bankama koje posluju na Kosovu na kraju 2020. godine pali na 129.5 miliona Evra, sa 185.7 miliona Evra godinu ranije. Ove godine je u bankarskim depozitima dospelo 140.7 miliona Evra, dok su novi plasmani iznosili 84.2 miliona Evra (BKT, NLB, TEB, PCB, BPB i BEK). Godina je završila tako da je u depozitima bilo 6.5% imovine KPŠF-a, uz značajan pad u odnosu na prethodnu godinu (2019: 9.4%). Tokom cele godine investicije u ovaj instrument iznosile su u proseku 9.4%.

Što se tiče neinvestirane imovine, koja se drži na računu KPŠF-a u CBK-u, ona je na kraju godine iznosila 57.9 miliona Evra, što je činilo 2.9% ukupnih sredstava. Ovde treba pojasniti da ovaj račun uključuje i sredstva u tranziciji, one koje je možda upravo primljeno od novih doprinosa ili povučene investicije ili investicije koje čekaju izvršenje / izlaz odatle.

INVESTICIJA	KLASA/STRATEGIJA	SREDSTVA	ALOKACIJA
VANGUARD – GSIF	Akcije/Sa ciljem prinos	€33,673,844	1.7%
BNY MELLON – RRF	Multi-sredstva/Sa ciljem prinos	€357,973,238	18.0%
AXA – GILB	Dužnički instrumenti/Sa ciljem prinos	€154,357,691	7.8%
NORDEA 1 – GSEF	Akcije / Upravljanje rizikom	€33,945,261	1.7%
NORDEA 1 – SRF	Multi-sredstva/Upravljanje rizikom	€336,904,158	16.9%
AMUNDI – 3M-I	Tržište novca/Sa ciljem prinos	€265,370,148	13.3%
BNP PARIBAS – PDP	Multi-sredstva/Upravljanje rizikom	€109,423,312	5.5%
S&P500 MINVOL ETF	Akcije/Sa ciljem prinos	€9,149,305	0.5%
MSCI MINVOL ETF	Akcije/Sa ciljem prinos	€12,340,471	0.6%
INVESCO QQQ ETF	Akcije/Sa ciljem prinos	€39,024,092	2.0%
TREZOR KOSOVA	Obveznice KS/Pružanje kamate	€449,848,742	22.6%
BKT, NLB, TEB, PCB, BPB, BEK	Depoziti KS/Pružanje kamate	€129,551,910	6.5%
UKUPNA SREDSTVA INVESTIRANA		€1,931,562,172	97.1%
Neinvestirana sredstva (imovina u CBK i gotovina u tranziciji)		€57,905,959	2.9%

Napomena: Detalji o svakom investicionom fondu su prikazani u finansijskim izveštajima na aneks ovog izveštaja.

EVROPA
€1,241,580,062
66.51%

AMERIKA
€493,368,280
26.43%

AZIJA
€116,140,623
6.22%

OKEANIJA
€8,995,769
0.48%

AFRIKA
€6,654,146
0.36%

BR.	DRŽAVA	%	SREDSTVA
1.	Kosovo	32.2%	€580,611,948
2.	SAD	26.1%	€471,266,183
3.	Francuska	16.8%	€302,532,052
4.	Ujedinjeno Kraljevstvo	5.8%	€104,945,246
5.	Nemačka	2.6%	€47,130,855
6.	Kanada	2.3%	€41,611,074
7.	Italija	2.1%	€37,744,837
8.	Japan	2.1%	€37,203,272
9.	Švajcarska	1.2%	€21,000,211
10.	Danska	1.2%	€20,971,035
11.	Švedska	1.1%	€19,045,884
12.	Indija	0.6%	€10,957,149
13.	Južna Koreja	0.5%	€9,418,509
14.	Španija	0.5%	€8,866,785
15.	Britanska Ostrva	0.5%	€8,260,186
16.	Hong Kong	0.4%	€7,583,626
17.	Australija	0.4%	€7,448,267
18.	Holandija	0.4%	€7,267,387
19.	Južna Afrika	0.4%	€6,654,146
20.	Meksiko	0.3%	€5,766,810
21.	Luksemburg	0.3%	€5,634,888
22.	Irska	0.3%	€5,457,309
23.	Izrael	0.3%	€4,785,963
24.	Belgija	0.2%	€3,084,838
25.	Tajland	0.2%	€3,075,805
26.	Austrija	0.1%	€2,701,397
27.	Indonezija	0.1%	€2,611,678
28.	Norveška	0.1%	€2,244,823
29.	Poljska	0.1%	€2,207,233
30.	Brazil	0.1%	€1,925,802
31.	Finska	0.1%	€1,686,253
32.	Tajland	0.1%	€1,685,467
33.	Novi Zeland	0.1%	€1,547,502
34.	Singapor	0.1%	€1,111,557
35.	Turska	0.1%	€1,058,890
36.	Filipini	0.0%	€768,546
37.	Mađarska	0.0%	€744,673
38.	Rumunija	0.0%	€743,815
39.	Malezija	0.0%	€739,668
40.	Kolumbija	0.0%	€565,628
41.	Ostalo	0.5%	€8,731,352

Novac koji je investiran preko otvorenih fondova, upravljači ovih fondova investiraju u akcije, dužničke instrumente, gotovinu i druge finansijske instrumente svjetskih korporacija i suverenih država. Na kraju godine, KPŠF je imao direktne i indirektno investicije u finansijske instrumente 1,677 svjetski emitenti [2019: 2,705].

NAPOMENA: U ovom obračunu nisu uključeni gotov novac i sredstva u CBK.

**TREZOR KOSOVA
UBEDLJIVO USKLAĐEN
SA NAJVIŠOM
ALOKACIJOM**

GLAVNI EMITENTI

Spisak 25 glavnih izdavalaca (od ukupno 1,677) predstavljen je u nastavku. KPŠF je izložen ovim emitentima indirektno, putem investicionih fondova, dok su plasmani u Trezor Kosova, oročeni depoziti (u lokalnim i međunarodnim bankama) su direktne.

Trezor Kosova ubedljivo je na vrhu liste pojedinačnih investicija sa 22.7% sa alokacijom sredstava, sa snažnim rastom od 15.2% u odnosu na prethodnu godinu. Novčane investicije u razne banke (od 7.8%) bila su druga, dok je Trezor SAD-a (sa 4.1%), sa rastom od 2019. godine (od 2.7%), bio treći.

Zakonska ograničenja zahtevaju da KPŠF ne prelazi sledeće plasmene: a) ne više od 30% u Trezoru Kosova; b) ne više od 20% sredstava u dužničkim obveznicama jednog izdavaoca ocenjenog AA ili više; c) 10% na obveznice ocenjene A ili više; d) 5% na obveznice sa ocenom BBB ili niže; e) ne više od 5% imovine jednog izdavaoca akcija; i f) do 1% na obveznice sa ocenom BB + ili niže. KPŠF nije premašio nijedno od ovih ograničenja za investicije u jednog izdavaoca na dan 31. decembra 2020. godine.

EMITENT	SREDSTVA	RASPODELA SREDSTAVA
1. Trezor Republike Kosova	€451,060,040	22.7%
2. Gotovina u različitim fondovima	€154,608,519	7.8%
3. Trezor SAD-a	€81,097,996	4.1%
4. Alternativni zajednički Fondovi	€54,009,240	2.7%
5. Fondovi zajedničkih obveznica	€47,039,441	2.4%
6. Trezor VB	€41,978,716	2.1%
7. Zajednički akcijski Fondovi	€40,931,192	2.1%
8. Fondovi na novčanom tržištu	€33,093,521	1.7%
9. BKT Banka Kosovo	€32,766,873	1.6%
10. Trezor Francuske	€29,754,495	1.5%
11. PCB Banka Kosovo	€28,492,747	1.4%
12. NLB Banka Kosovo	€25,725,108	1.3%
13. UniCredit SpA	€20,237,500	1.0%
14. Groupe BPCE	€19,286,162	1.0%
15. Groupe Credit Mutuel	€18,550,120	0.9%
16. Societe Generale SA	€17,699,232	0.9%
17. BEK Banka Kosovo	€16,018,419	0.8%
18. BPB Banka Kosovo	€15,114,446	0.8%
19. BNP Paribas SA	€13,653,225	0.7%
20. Alphabet Inc	€13,270,230	0.7%
21. Microsoft Corp	€13,125,973	0.7%
22. Trezor Italije	€12,740,861	0.6%
23. Svenska Handelsbanken AB	€11,555,929	0.6%
24. TEB Banka Kosovo	€11,434,315	0.6%
25. Medtronic PLC	€10,256,723	0.5%

**SASTAV OBAVEZNICA
40.7% OD INVESTI-
RANIH SREDSTAVA**

KLASE SREDSTAVA I VALUTE

KPŠF-ova, uložena sredstva, direktno i indirektno, na kraju godine, činila je 40.7% dužničkih instrumenata. Od toga je 3202% bilo u blagajničkim zapisima javnog duga, a ostatak (8.5%) u državnim blagajničkim zapisima. Dok je udeo iznosio 32.4%, na tržištu gotovine 22.6%, a u derivatima 4.2% neto.

Od investicije u dužničke instrumente, uključujući one na Kosovu i ETF fondove (koji nemaju rangiranje), njih 96.3% je bilo u instrumente koji nisu klasifikovani kao visoko rizični. Dok su samo 2.4% bili fondovi kojima se trguje (ETF), a koji nemaju rangiranje, a 1.3% bili su u instrumentima sa niskim kreditnim rangiranjem.

Investicije na Kosovu, koje su ovde namenjene samo ulaganjima u hartije od vrednosti koje je izdala Vlada Republike Kosovo, uprkos tome što nemaju rangiranje, zakonom su de facto procenjene visokom sigurnošću povrata investicije.

Što se tiče valuta, plasmani, direktni i indirektni, u kraj godine bili u instrumentima od glavne svetske valute, kako sledi: 58.1% EUR i zaštićen i to: 25.8% USD; GBP 4.8%; DKK 1.1%, HDK 1.0%, JPI 1.0% i ostalo 8.1% neto.

**REJTING PLASMANA U DUŽNIČKIM INSTRUMENTIMA I U
INDIREKTNIM INSTRUMENTIMA GOTOVINE**

RIZIK	REJTING	KVALITET PLASMANA	DUŽNIČKI INSTRUMENTI I GOTOVINA
	--	Investicije na Kosovu	22.6%
	--	Investicije van Kosova	2.4%
	AAA	Prvoklasni	2.9%
	AA	Visok	7.3%
	A	Srednji viši	1.9%
	BBB	Srednji niži	2.3%
	BB	Nizak	1.0%
	B	Sa umerenim rizikom	0.3%
	C ili niži	Sa visokim rizikom	0.0%

UČINAK INVESTICIJA

Bruto prinos za godinu iznosio je 70.5 miliona Evra ili povećanje od 3.0% jedinične cene.

Zajedno sa viškom vraćenim iz nepotrošenih carina za 2020. godinu, bruto povraćaj je iznosio 72.1 miliona Evra

Uprkos nepredviđenoj situaciji, sa teškim efektima na celu planetu, izazvanim pandemijom COVID-19, KPŠF je uspeo da zaključi 2020. godinu sa vrlo zadovoljavajućim prinosom [za uslove koji su bili] od investicija. Bruto prinos je iznosio 70.5 miliona Evra, a zajedno sa viškom vraćenim od naknada za investicije i operacije, bruto prinos je iznosio 72.1 miliona Evra. U međuvremenu, cena akcije porasla je za 3.0% i dostigla je 1.5564 Evra [kraj 2019: 1.5106 Evra].

To se uvek postizalo poštujući četiri principa utvrđena Zakonom o Penzijskim Fondovima, a to su: 1) sigurnost penzijskog fonda; 2) raznolikost investicije; 3) maksimalnu dobit u skladu sa sigurnošću penzijskog fonda i 4) održavanje odgovarajuće likvidnosti.

Prvi kvartal godine, posebno tokom februara i marta, teško je pogođen izbijanjem pandemije i zatvaranjem, u početku, Kine, što je donelo posledice i strah na finansijskim tržištima. Kao rezultat, investicioni učinak na kraju K1 dostigao je -4.7%. Ali sva ostala tromesečja su imala pozitivne rezultate. K2 je porastao za 3.5%, K3 za 1.5% i K4 za 2.8%. Glavni doprinos ovom učinku jasno su dale investicije na finansijskim tržištima, gde je uloženo oko 70% sredstava, ali koje su donele povraćaj investicija od 93.4%.

Iste godine, KPŠF je uspeo da ubere uspeh u međunarodnim prezentacijama. Tako je institucija procenjena na najvažnijoj profesionalnoj ceremoniji dodele nagrada za javni i privatni penzijski sektor u Evropi, organizovanoj od strane IPE Awards, u kategoriji Aktivnog Upravljanja. Procena Trust-a je visoko postignuća, rangirajući se pored Švedskog giganta AP4 i porednika kategorije, Belgijskog fonda Amonis OFP.

Kategorija Aktivnog Upravljanja smatra se najizazovnijom, jer je u konkurenciji bilo više od 70 Evropskih penzijskih fondova. Ova kategorija fokusira se na različite aspekte aktivnog upravljanja portfeljem, kao što su: dinamična investicija u različite klase sredstava, upravljanje rizikom portfelja i otpornost, strategija investicije i taktičkog pristupa, izbor investicionog fonda, angažovanje tržišnih fondova i drugi redovi.

Ova važna međunarodna nagrada bila je najbolji, nezavisni i profesionalni merač u svim odlukama o ulaganjima tokom 2020. godine, koju je preduzeo odbor KPŠF, uz pomoć Menadžmenta i Jedinice za Investicije i Rizike. Elektronska veza za procenu od strane IPE: http://www.trusti.org/wp-content/uploads/2021/01/%C3%87mimi_IPEAwards_202101.png

PLASMAN	PROSEČNA ALOKACIJA	BRUTO POVRATAK
BNY Mellon	€357,973,238	€27,536,267
Nordea 1 SRF	€336,904,158	€6,102,714
Amundi - 3M [1]	€265,370,148	[€774,943]
AXA GILB	€154,357,691	€5,164,846
BNP Paribas IP PDP	€109,423,312	[€1,307,307]
Nordea 1 GSEF	€33,945,261	[€9,789,506]
Vanguard Investment Series plc	€33,673,844	€6,782,245
iShares Edge S&P 500 Min. Vol. UCITS ETF EUR	€9,149,305	€6,574,645
AXA OI	--	[€2,575,571]
Schroders GDG	--	[€2,312,036]
Amundi RP2	--	[€3,118,598]
iShares Core € Corp Bond UCITS ETF	--	[€1,148,829]
Amundi IS EURO Corporates ETF-C	--	[€986,165]
iShares Edge MSCI USA Quality Factor ETF	--	[€3,735,894]
iShares S&P 500 EUR Hedged UCITS ETF	--	€5,860,355
iShares EURO STOXX 50 UCITS ETF	--	€4,314,218
iShares Edge MSCI Europe Min Vol ETF	€12,340,471	€9,032,524
Invesco QQ Trust ETF	€39,024,092	€13,413,416
Obveznice vlade Republike Kosova	€449,848,742	€8,317,671
Oročeni depoziti [BKT, NLB, TEB, PCB, BPB, BEK]	€129,504,216	€2,638,627
Ostalo - Dividende iz otvorenih fondova [ETF]	--	€495,324
UKUPNO	€1,931,514,478	€70,484,003

PERFORMANSA U ODNOSU NA BENCĀMARK

Upravni Odbor KPŠF-a, je odredio Indeksi Potrošačkih Cena (IPC) na Kosovu, objavljenog od strane Agencije za Statistiku Kosova, kao cilj [benčmark] za njegovu investivnu performansu.

Upravni Odbor veruje da je prevazilaženje ovog cilja ključno kako bi se držala pažnja na očuvanje realne vrednosti dugoročnih doprinosa.

Pozitivan povraćaj investicije KPŠF od + 3.0% značajno je premašio prosečni nivo inflacije za 2020. godinu, koji je bio -0.5%. Na ovaj način, KPŠF je nastavio da bude znatno bolji od svog benčmarka i od svog osnivanja 2002. godine. Za ovaj period KPŠF je imao porast cene u jedinici od 55.6% u odnosu na 39.1% povećanja CPI na Kosovu.

POREĐENJE CENA JEDINICE KPŠF-A I IPC-A OD OSNIVANJA DO KRAJA 2020. GODINE

04

DOPRINOSI I PENZIONISANJE

Početak i pasivizacija uplate doprinosa
Doprinosi
Kada i kako se penzije štednje mogu povući?
Penzionisanje i isplata beneficija

POČETAK I PASIVIZACIJA UPLATE DOPRINOSA

Godišnji doprinosi povećani su za 4.1%. Isplata prednosti (bez uključivanja povlačenja 10%) pala je za 5.7%. Početni saradnici činili su čak 9.1% aktivnih saradnika.

KPŠF poziva aktivne saradnike da uplaćuju doprinose za izveštajnu godinu, u ovom slučaju za 2020. S druge strane, pokretanje doprinositelja KPST poziva one aktivne saradnike, njih 9.1%, koji prvi put uplaćuju doprinose u i za 2020. godinu (2019: 11.0%).

Početni saradnici brojali su ukupno 35,260, dok je bilo još 27,325, ili 7.1% aktivnih saradnika, koji su se povukli (doprinos u 2019. ali ne u 2020. godini); i ovaj broj ne uključuje 7,078 saradnika sa čiji su računi podignute uštedevine tokom 2020 godine. U međuvremenu, 14.6% početnih saradnika bilo je zaposleno⁽¹⁾ prvi put u dobi od 40+ (2019: 11.4%).

Prosečna starost saradnika bila je 27 godina, dok je 61% njih imalo 25 godina ili manje (2019: odnosno 26 i 65% njih bilo je 25 godina ili mlađe).

Samozaposleni, koji su činili oko 2.1% početnih početnih saradnika (2019: 1.7%), i dalje su u proseku stariji. Njihova prosečna starost bila je nešto više od 34 godine, a 54% njih je imalo 33 godine ili manje. Udeo žena inicijatora bio je 52.5% za zaposlene (2019: 44.9); i 29.7% (2019: 34.6%) za samozaposlene.

S druge strane, žene su ove godine postale pasivne nižim stopama nego što počinju da doprinose, čineći tako 39.5% zaposlenih i 25.3% samozaposlenih koji su postali pasivni (2019.: odnosno 35.6% i 21.3%), ali više nego prethodne godine.

Pasivnost saradnika ove godine takođe se uglavnom dogodila starosnim grupama 19-24 godine (2019: 20-25 godina). Dalje, 50% saradnika iz 2019. godine, koji su tokom godine bili pasivni, imalo je 26 godina ili mlađe među zaposlenima i 38 godina ili mlađe među samozaposlenima (2018: 50% saradnika 29 i 40 godina). Ovi podaci (dosledni tokom godina) čine osnovu za procenu da je za mlađe uzraste stabilnost posla manja i / ili da je njihov angažman sezonski.

Procenat saradnika (isključujući samozaposlene) koji su postali pasivni 2019. godine, ali su se vratili u šemu doprinosa 2020. godine, bio je mnogo manji nego prethodne godine, od samo 10.3% (2018: 28.3%). Analiza podataka za poslednjih pet godina otkriva da je 201,167 zaposlenih saradnika i 18,585 samozaposlenih saradnika najmanje jedan mesec u svakoj od ovih pet godina (2019: 192,078 i 19,806).

PLAĆANJE DOPRINOSA

1,975.8 miliona Evra su za doprinose primljene od osnivanja institucije i 1,986.8 miliona Evra za sredstva u pod upravljanjem.

Ukupni doprinosi prikupljeni tokom 2020. godine iznosili su 194.4 miliona Evra (2019: 186.6 miliona Evra), što su uplate penzijskih doprinosa koje su izvršili zaposleni i samozaposleni tokom 2020. godine.

Doprinosi prikupljeni tokom 2020. godine povećani su za 4.1% u odnosu na prethodnu godinu. U 2019. godini povećali su se za 7.9%, a u 2018. za 8.1%

Doprinosi kojima se ne upravlja, povlače se u slučaju isplate prednosti ili povrata i više nisu deo fonda. Novi poslodavci, kojih je bilo 5,569, što je zabeležilo ozbiljan porast od 14.8% u poređenju sa prethodnom godinom (2019: 4,853).

Novi poslodavci smatraju se preduzećima, institucijama i drugima, koji prvi put doprinose sa svojim zaposlenima.

Ali dok smo imali porast novih poslodavaca za skoro 15%, broj poslodavaca koji su postali neaktivni tokom 2020. godine porastao je za 27.5%, prelazeći na 5,032 (2019: 3,948). Glavni faktor ovog veoma visokog povećanja pasivnosti bila je pandemija.

Poslodavci koji postanu pasivni KPŠF smatraju preduzeća ili institucije ili organizacije koje su doprinele zaposlenima tokom prethodne godine, ali ne i u izveštajnoj godini.

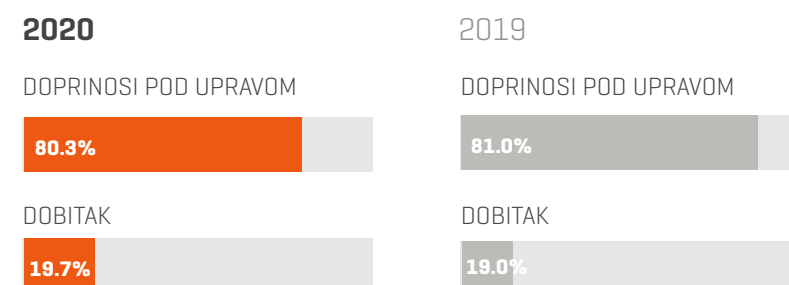
S druge strane, broj aktivnih saradnika na kraju 2020. godine dostigao je 387,526, što je prema tome bilo samo 2.0% više u odnosu na prošlu godinu (2019: 379,827).

Na kraju godine, prosečni bilans stanja za sve račune penzijske štednje sa doprinosima iznosio je 3,486 Evra (2019: 3,284 Evra).

DOPRINOSI I SREDSTVA POD UPRAVOM

GODINE	PRIMLJENI (mln)	SREDSTVA POD UPRAVOM (mln)
2002-2016	€1,262.3	€1,416.9
2017	€159.8	€216.8
2018	€172.7	€46.6
2019	€186.6	€285.9
2020	€194.4	€20.6
KUMULATIVNO	€1,975.8	€1,986.8

STRUKTURA NETO SREDSTAVA POD UPRAVOM

(1)

Izraz "Zaposlenje" se koristio u najširem mogućem kontekstu. KPŠF nije u stanju da zna da li su doprinosi novih davaoca doprinosa zaista rezultat njihovog prvog zaposlenja. Osim toga, KPŠF ne može znati da li je to zaposlenje stalno, na određeno vreme, ili za neki određeni posao (ugovor o radu).

KADA I KAKO SE PENZIONE ŠTEDNJE MOGU Povući?

Kada i kako se penzione štednje mogu povući od strane doprinosioca:

- a) kada dostigne starosnu granicu za penzionisanje (trenutno je 65 godina starosti određeno zakonom);
- b) kada prima pomoć za osobe sa invaliditetom od MRSZ;
- c) kada umre pre povlačenja penzijske štednje, a u ovom slučaju njegovi zakonski nasljednici e povući celokupan bilans štednje;
- d) u slučajevima kada su strani državljani platili penzijski doprinosi bez obaveze legalno; i
- e) Krajem 2020. godine, zakonskim izmenama je omogućiti svim građanima da privuku 10% stanja, kao deo paketa za oporavak iz pandemije Covid-19 koju je preduzela vlada. Međutim, rok za povlačenje 10% ističe 6. aprila 2021.

Program Faznog Povlačenja (PFP) PFP je takav da korisnici u toj šemi povlačeod svoje štednje svaki mesec po €200¹⁾ ili 1% bilansa u momentupenzionisanja [koji god da je niži], dok se celi iznos ne istroši.

Počevši od septembra 2016 godine, korisnici mogu izabrati jednu od četiri banke koje nude uslugu PFP: TEB, NLB Priština, Banka za Biznis ili Ekonomska Banka. Do tada samo jedna banka je nudila ovu uslugu.

Kako se može povući penziona štednja?

Doprinosioci koji povlače štednju nakon dostizanja starosti penzionera mogu izabrati da dobiju 0% ili 20% štednje u jednoj isplati, a drugi iznos se šalje u PFP.

Ipak, ako jedan doprinosioc ima bilans na račun sa manje od €3,000¹⁾ onda se celokupni iznos povlači u jednoj isplati. Doprinosioci koji povlače štednju zbog invaliditeta dobi će svoju štednju preko PFP-a, u iznosu od €200¹⁾ do: i) perioda kada im ističe invaliditet; ili ii) dok se iscrpi penzijska štednja – koja god se prvo desi. Sa druge strane, korisnici preminulih doprinosioca mogu izabrati da odjednom povuku svu penzijsku štednju ili da taj iznos prenesu na njihov račun penzione štednje u KPŠF-A.

¹⁾ Minimalno mesečno povlačenje i prag povlačenja se određuje Pravilnicima CBK-a.

ISPLATE

GODINE	DOPRINOSI (mln)	SREDSTVA (mln)	OSTVAREN DOBIT (mln)
2004-2015	€66.0	€72.6	€6.6
2016	€16.0	€19.2	€3.2
2017	€22.1	€27.7	€5.6
2018	€24.8	€31.3	€6.5
2019	€41.9	€52.6	€10.7
2020	€188.7	€235.0	€46.3
UKUPNO	€359.5*	€438.4*	€78.9

* Podaci za 2020. godinu takođe uključuju povučena sredstva za 10% u iznosu od 149.6 € za doprinose i 185.5 € kao ukupna sredstva.

PENZIONISANANJE I PLAĆANJE BENEFICIJA

Tokom 2020. godine ostvareni su dobici od 21.2% sa svih penzionisanih računa (bez povlačenja za 10%). U 2019. godini ova brojka je bila 20.4%.

Dobit ostvaren povlačenjem od 10% za period od 11. do 31. decembra iznosio je u proseku 25.3%.

2020. godine imali smo dve vrste penzija: 1) obične penzije (starosne penzije, penzije smrti, invaliditeta i nerezidenta) i 2) povlačenje od 10%. Radi pojašnjenja i radi godišnjeg upoređivanja, ove podatke objavljujemo odvojeno.

Za redovnu penziju, administracija je odobrila 7,078 zahteva za Kosovo (2019: 7,808). Ukupna sredstva isplaćena za povlačenje štednje ovih kategorija iznosila su 49.6 mln. evra, što se sastojalo od nominalnih doprinosa od 39.1 miliona Evra i ostvarene dobiti od 10.5 mln Evra (2019: 52.6 mln. Evra, odnosno 41.9 mln. Evra i 10.7 mln. Evra). Dok je ukupan broj računa sa trajnim povlačenjem iz ustanove iznosio 58,390.

Broj lica koja su povukli sredstva tokom 2020. godine nakon dostizanja starosne granice za penzionisanje (65 godina) iznosio je 4,997 ili 70.6% odobrenih prijava (2019: 4,938, ili 63.2%).

Pored toga, bilo je 1,110 slučajeva koji su povukli ušteđevinu nasljednicima saradnika koji su umrli pre povlačenja sredstava iz KPŠF-a (2019: 880), što čini 15.7% odobrenih prijava (2019: 8.5%). Dok je zbog invalidnosti 928 osoba, ili 13.1% odobrenih prijava (2019: 1,430 ili 8.5%).

Saradnici, sa statusom nerezidentnih državljana Kosova, koji su ove godine povukli penzijsku štednju, bili su 43 slučaja ili čak 0.6% penzionisanih računa (2019: 32 slučaja i 0.3% od ukupnog broja).

Što se tiče druge kategorije, povlačenje od 10%, koje je proisteklo iz zakonske promene (kao deo paketa za oporavak) koja je pružila priliku svim ne penzionisanim doprinosiocima KPŠF-a da mogu da podnesu zahtev za povlačenje 10%. Za samo tri nedelje prijave (od 11. do 31. decembra) uspešno se prijavilo 397,557 saradnika, a povučeni iznos je iznosio 185.4 mln. Evra. Iznosi koji su povukli 10% uštede u ovom periodu ostvarili su prosečnu dobit od 25.3%, a u proseku su se povukli sa 384 €. Podaci za period od 1. januara do 6. aprila 2021. godine biće predstavljeni u Izveštaju za 2021. godinu.

Brojeći ih zajedno, uobičajene povlačenja penzije i one za 10%, u 2020. godini ukupno je otplaćeno 235 mln. Evra za povlačenje penzije. Od ovog iznosa, oko 178 mln. Evra su doprinosi koje su platili sami saradnici, a ostatak, 57 miliona Evra, je dodata vrednost od investicija, koje su saradnici ostvarili kao dobit.

05

DEMOGRAFSKI PODACI DOPRINOSIOCA

Doprinosioci
Geografska raspoređenost doprinosioca
Starost doprinosioca
Doprinosioce prema vrsti preduzeća
Prosečna uplata doprinosa
Nivo uplate doprinosa
“Koliko treba da štedite?”

DOPRINOSIOCI

Ovo poglavlje sadrži ključne demografske podatke o doprinosiocima KPŠF-a u 2020. godini, uz poređenja kretanja sa prethodnom godinom.

Važno je napomenuti da ovo poglavlje predstavlja rezultate analize samo za aktivne saradnike, a ne sve računovođe KPŠF-a, kojih je na kraju 2020. godine bilo 707,387.

Ove godine je bilo 387,529 aktivnih saradnika (2019: 379,827). Sa najmanje jednim saradnikom kao zaposleni tokom godine pojavljuju se 361,858, a kao samozaposleni 6,813; u ovim dvostruko prebrojanim brojkama je 18,858 saradnika, koji se tokom 2020. godine pojavljuju i kao zaposleni i kao samozaposleni. Ove godine, jer je Vlada takođe pomogla samozaposlenima sa Hitnim Paketom kao rezultat pandemije, imamo radikalnu promenu u broju samozaposlenih u odnosu na godinu dana ranije. Dakle, imamo smanjenje broja onih koji se predstavljaju samo kao samozaposleni (koji nisu dobili pomoć iz ovog paketa) i povećanje broja onih koji se predstavljaju i kao samozaposleni i kao zaposleni, gde pomoć koju izvršava nadležno Ministarstvo ih tehnički zapošljava.

Čak i u 2020. godini imali smo uglavnom povećanje broja aktivnih saradnika, a za samo dva meseca (mart i april) imali smo manje aktivnih saradnika nego prethodne godine.

Prosečno stanje aktivnih računa na kraju 2020. godine dostiglo je 4,963 Evra (2019.: 4,603 evra), ili povećanje od 7.8%. Dok se prosečno stanje na svim računima povećalo za 6.2% na 3,486 (2019: 3,284 €). To su, međutim, niska stanja da bi se osigurala sigurna penzija, jer mogu da finansiraju (ako se povuku u fazama od 200 Evra mesečno) oko 2 godine aktivnih računa i samo 1 godinu i po dana sve račune.

Važno je napraviti još nekoliko poređenja između broja stanovništva aktivan za rad i saradnike aktivan. Prema Agenciji za statistiku Kosova, u izveštaju za K3 2020 za tržište rada u zemlji, stanovništvo u radnom dobu u zemlji (starosti Starosti od 15 do 64 godine) je 1,221,681.

Dok je aktivna snaga za rad (prema ASK) procenjuje se na 488,424, a ostatak obračunato kao obaveze. Trebalo bi pribeležiti toga da u izveštaju K4 2019 ASK obračunata aktivna radna snaga 506,622 građani.

Pod ovim uslovima ispada da je 387,529 zaposleni i samozaposleni koji doprineo KPŠF tokom 2020 čine 79.3% aktivne snage za raditi. Ovaj procenat tada rezultira nizak ako ga uporedimo sa brojem prosek aktivnih davaoca doprinosa u KPŠF za 2020. godinu (331,910) sa snagom aktivan za rad (488,424). Tako sam i pada da 68.0% aktivne radne snage bili formalno angažovani u a rad ove godine.

Prema tome, iz ovih uporednih podataka, najverovatniji zaključak može biti i dalje visoka stopa od neformalnost u zemlji. I ovo u naročito se čini validnim za poljoprivredni sektor i za građevinarstvo, u kojim sektorima postoji velika razlika između statistika i broj zaposlenosti saradnika KPŠF-a.

KPŠF naglašava i ponavlja ove činjenice verujući da je tako da e ispunjava deo odgovornosti socijalni koji ima: da svaki građanin i Kosovo je trebalo da spasi dovoljno za njegovu penziju, to omogućiti sigurniji život, u finansijsko značenje.

BROJ AKTIVNIH DOPRINOSILACA ZA SVAKI MESEC U POSLEDNJIH PET GODINA

	2020	2019	2018	2017	2016
JANUAR	384,582	348,563	233,144	249,428	223,240
FEBRUAR	261,529	245,376	237,040	251,291	224,354
MART	275,102	267,092	264,573	276,991	251,045
APRIL	292,511	298,846	243,872	257,976	232,024
MAJ	307,253	309,239	245,694	259,962	234,600
JUN	319,811	317,408	273,306	284,804	258,103
JUL	336,283	328,746	266,564	263,527	236,259
AUGUST	343,379	337,859	249,513	263,255	236,899
SEPTEMBAR	350,087	344,652	274,065	285,900	261,168
OKTOBAR	358,954	352,653	268,030	262,775	235,655
NOVEMBAR	365,894	366,797	257,866	259,977	232,732
DECEMBAR	387,529	379,833	256,425	269,739	245,464
GODIŠNJI PROSEK	331,910	324,755	255,841	265,469	239,295

GEOGRAFSKA RASPODELA DOPRINOSIOCA

S obzirom da veliki deo doprinosilaca (oko 1/5) isplaćuju od strane Ministarstva javne uprave, čija je kancelarija registrovana u Prištini, nije moguće uraditi analizu o tome gde su doprinosioci radili tokom godine. To je razlog zbog kojeg KPŠF predstavlja samo analize zasnovane prema opštinama, adresama doprinosilaca koje KPŠF ima u svojim registrima.

Od 38 opština, u 25 smo imali porast broja aktivnih saradnika u 2020. godini u poređenju sa pre godinu dana. Izuzetak su samo opštine sa Srpskim stanovništvom, gde se broj saradnika smanjivao. Ovo je možda povezano sa činjenicom da smo 2019. imali državne izbore i privremeni zaposleni pre godinu dana nisu bili deo doprinosa za 2020. godinu.

Iako se ove godine broj aktivnih saradnika u Prištini najviše povećao, u procentima je Đakovica prepoznala najveći porast broja aktivnih saradnika - među prvih deset opštinama. Ove opštine su ove godine imale skoro 66% svih aktivnih saradnika.

Uprkos činjenici da je ova godina bila izvanredna, sa pandemijom koja pogađa gotovo celu 2020. godinu, broj aktivnih saradnika veći je od prethode godine.

BR.	OPŠTINA	BROJ DOPRINOSIOCA	UČEŠĆE	RAZLIKA SA 2019	
				U BR.	U %
1.	PRIŠTINA	71,461	18.4%	1,580	2.3%
2.	PRIZREN	31,605	8.2%	672	2.2%
3.	UROŠEVAC	23,988	6.2%	977	4.2%
4.	GNJILANE	22,351	5.8%	658	3.0%
5.	PEĆ	21,434	5.5%	751	3.6%
6.	ĐAKOVICA	20,844	5.4%	1,031	5.2%
7.	PODUJEVO	18,336	4.7%	576	3.2%
8.	JUŽNA MITROVICA	15,851	4.1%	281	1.8%
9.	VUČITRN	15,610	4.0%	-716	-4.4%
10.	LIPJANE	12,862	3.3%	289	2.3%
11.	GLOGOVAC	12,668	3.3%	371	3.0%
12.	SUVA REKA	10,949	2.8%	186	1.7%
13.	KOSOVO POLJE	10,420	2.7%	588	6.0%
14.	SKENDERAJ	10,073	2.6%	106	1.1%
15.	ORAHOVAC	8,755	2.3%	87	1.0%
16.	MALIŠEVO	8,041	2.1%	300	3.9%
17.	ISTOK	7,829	2.0%	52	0.7%
18.	VITINA	7,689	2.0%	266	3.6%
19.	KLINA	6,434	1.7%	246	4.0%
20.	KAMENICA	6,373	1.6%	-77	-1.2%
21.	KAČANIK	6,303	1.6%	386	6.5%
22.	OBILIĆ	5,885	1.5%	70	1.2%
23.	DEČANE	5,425	1.4%	60	1.1%
24.	SHTIMLJE	5,246	1.4%	307	6.2%
25.	DRAGAŠ	4,225	1.1%	-154	-3.5%
26.	GRAČANICA	2,056	0.5%	-127	-5.8%
27.	ELEZ HAN	1,590	0.4%	117	7.9%
28.	ŠTRPCE	1,535	0.4%	-102	-6.2%
29.	LEPOSAVIĆ	1,239	0.3%	-911	-42.4%
30.	SEVERNA MITROVICA	1,223	0.3%	-279	-18.6%
31.	ZUBIN POTOK	854	0.2%	-251	-22.7%
32.	ZVEČAN	775	0.2%	-530	-40.6%
33.	JUNIK	605	0.2%	-8	-1.3%
34.	MAMUŠA	561	0.1%	-37	-6.2%
35.	NOVOBERDO	512	0.1%	-71	-12.2%
36.	KLLOKOT	456	0.1%	-45	-9.0%
37.	RANILLUG	423	0.1%	-81	-16.1%
38.	PARTEŠ	303	0.1%	-93	-23.5%
	OSTALO [‡]	4,744	1.2%	1,231	35.0%

[‡]Ovo je broj doprinosilaca koji žive van Kosova ili za koje KPŠF nije imao informacije kojim opštinama pripadaju.

STAROST DOPRINOSIOCA

Prosečna starost svih saradnika u 2020. godini blago je pala na 40.9 godina sa 41.0 u prethodnoj godini. Iako se medijana nije promenila, ostala je stara 38 godina kao i prethodna godina.

PROSEK
MUŠKARACA:
42.6

MEDIJANA
MUŠKARACA:
40.0

Imali smo blage promene kod prosečnog muškaraca i vrlo malo prosečne starosti žena, dok se medijana nije promenila ni ove godine.

PROSEK
ŽENA:
37.8

MEDIJANA
ŽENA:
35.0

Dok je prosečna starost svih aktivnih saradnika za 2020. godinu bila 38 godina, a njihova srednja vrednost 36 godina.

Što se tiče starosnih grupa aktivnih saradnika (prema donjoj tabeli) imali smo blage fluktuacije u odnosu na 2019. godinu, ali da je njih 68.3% bilo mlađe od 45 godina u 2020. godini, što je blago smanjenje u odnosu na prethodnu godinu (2019: 68.7%).

Starosna grupa od 15 do 24 godine bila je najviše pogođena 2020. godine, smanjena na 16.00% (2019: 16.07%) u odnosu na prethodnu godinu. Sa negativnim kretanjima bila je i starosna grupa 25-34 godine, dok su se sve ostale starosne grupe lako kretale usponom.

STAROSNA GRUPA	2020	2019
15-24	16.0%	16.7%
25-34	29.0%	29.1%
35-44	23.3%	22.9%
45-54	18.2%	17.9%
55-64	12.5%	12.4%
65+	1.0%	0.9%

DOPRINOSIOCI PREMA VRSTI PREDUZEĆA

Vrsta preduzeća utvrđuje se prema njihovoj registraciji u Kosovskoj agenciji za registracije biznisa ili u okviru Ministarstva javne uprave.

Treba napomenuti da su javna i društvena preduzeća (kao što su regionalne kompanije za vodovod ili otpad, Pošta Kosova, gradske toplane, itd.) većina njih su registrovana kao akcionarska društva; stoga su predstavljena zajedno sa drugim javnim preduzećima u okviru grupe akcionarskih društava.

U 2020. godini, osim budžetskih organizacija i Ltd. preduzeća, sve druge vrste preduzeća imale su broj angažovanih i prijavljenih zaposlenika. Ovo je indikativno za direktan uticaj pandemije na stalno angažovanje zaposlenih.

Objašnjenje dato u tabeli ispod važi za velike fluktuacije u slučaju budžetskih organizacija. Iako je u slučaju Ltd. preduzeća je veća verovatnoća da ćemo preći na formalizaciju zaposlenih, zbog efekta od 10%, ali i paketa podrške Vlade, nego što bismo mogli realno povećati broj zaposlenih.

U broju i koeficijentu angažovanja uglavnom smo imali pad partnerskih odnosa, što je možda i zbog promene pravnog statusa preduzeća. Zabrinjavajući su, međutim, pad akcionarskih društava i samozaposlenih. Istovremeno, kontrakcija u slučaju pojedinačnih preduzeća nije bila mala, ali ovde smo bar imali porast koeficijenta angažovanosti, što znači manje zaposlenih, ali više deklarirane posvećenosti.

VRSTA PREDUZEĆA	2020			2019		
	BROJ DOPRINOSIOCA	KOEFICIJENT ANGAŽOVANJE	EKVIVALENTNI DOPRINOSIOCI	BROJ DOPRINOSIOCA	KOEFICIJENT ANGAŽOVANJE	EKVIVALENTNI DOPRINOSIOCI
Budžetska organizacija	353,364 ¹⁾	0.409	144,526	119,736	0.716	85,731
DOO	179,829	0.576	103,582	168,289	0.602	101,310
Individualni biznis	72,137	0.590	42,561	71,361	0.652	46,527
Samozaposleni	26,648	0.784	20,892	28,466	0.843	23,997
Akcionarsko društvo	27,347	0.810	22,151	30,386	0.748	22,729
NVO	22,510	0.380	8,554	22,726	0.377	8,568
Partnerstvo	3,160	0.599	1,893	4,234	0.611	2,587
Ostalo	10,776	0.584	6,293	14,069	0.490	6,894

1) U 2020. godini, zbog mera koje je Vlada preduzela putem hitnih paketa, Ministarstvo Finansija i Ministarstvo Životne Sredine izvršile su isplate zaposlenima i samozaposlenima pogođenim pandemijom Covid-19. To je dovelo do strahovitog povećanja broja saradnika u sektoru budžetskih organizacija, kao i do značajnog smanjenja koeficijenta angažovanja.

PROSEČAN DOPRINOS

Prosečni (mesečni) doprinos za kategoriju zaposlenih pao je na najviši nivo u poslednjih nekoliko godina, na 42.85 Evra - sa 44.38 Evra godinu dana ranije. Dok se za samozaposlene prosečni doprinos smanjio na 32.04 € sa 33.96 € u prethodnoj godini. To je indikativno da je pandemija uticala i uticala na nivo prosečnog doprinosa u svim kategorijama.

Smanjenje prosečnog mesečnog doprinosa ogleda se i u tabeli doprinosa po starosnim grupama, gde je samo starost 65+ imala blagi porast, dok su sve ostale starosne grupe imale niži prosečni doprinos nego prethode godine. Još je приметniji pad prosečnog mesečnog doprinosa po polu, pri čemu žene imaju izraženiji pad od muškaraca.

PROSEČNI MESEČNI DOPRINOS

GODINA	ZAPOSLENI	SAMOZAPOSLENI
2018	€44.84	€33.84
2019	€44.38	€33.96
2020	€42.85	€32.04

PROSEČNI MESEČNI DOPRINOS PO STAROSNIM GRUPAMA

STAROST	2020		2019		2018	
	ZAPOSLENI	SAMOZAPOSLENI	ZAPOSLENI	SAMOZAPOSLENI	ZAPOSLENI	SAMOZAPOSLENI
15-24	€27.62	€20.09	€28.81	€20.82	€28.54	€21.18
25-34	€38.57	€24.98	€41.00	€25.82	€40.63	€26.04
35-44	€47.86	€32.42	€51.09	€35.37	€50.83	€35.45
45-54	€49.02	€34.99	€51.30	€37.16	€50.80	€37.15
55-64	€54.58	€37.10	€57.02	€39.40	€56.42	€38.52
65+	€65.75	€40.31	€64.32	€36.43	€60.35	€41.83

PROSEČNI MESEČNI DOPRINOS PREMA POLU

GOD.	ŽENE		MUŠKARCI	
	ZAPOSLENE	SAMOZAPOSLENE	ZAPOSLENI	SAMOZAPOSLENI
2018	€41.39	€26.22	€46.65	€35.50
2019	€40.59	€26.53	€46.47	€35.63
2020	€40.07	€25.86	€44.41	€33.45

NIVO UPLATE DOPRINOSA

Zakon zahteva da se minimalni doprinos za samozaposlene, kao i zaposlene sa punim radnim vremenom, zasniva na minimalnim mesečnim zaradama na Kosovu, koje su: 130 € za osobe do 35 godina starosti; i 170 € za starije od 35 godina.

Broj zaposlenih koji uplaćuju doprinose u ime kojih poslodavci uplaćuju penzijske doprinose ispod zakonskog minimuma ove godine se značajno smanjio na 4.1% sa 6.8% prethodne godine. Pad je posebno izražen kod mlađih od 35 godina.

Ali u kategoriji samozaposlenih imali smo više slučajeva isplata ispod minimalnog i dozvoljenog zakonskog minimuma. U 2019. godini 46.5% ove kategorije platilo je samo zakonski minimum, dok je u 2020. ova cifra iznosila 48.4%. Iako je ispod zakonskog minimuma ove godine doprineo 6.2%, povećao se sa 5.6% u 2019. Kao rezultat ovih kretanja podrazumeva se da manje samozaposlenih (2020: 45.5%) plaća doprinose iznad zakonskog minimuma (2019: 48.0%).

NIVO UPLATE DOPRINOSA ZAPOSLENIH

	UPLATA		
	ISPOD MINIMUMA	JEDNAKO SA MINIMUMOM	IZNAD MINIMUMA
DO 35 GODINA	1.52%	0.11%	46.48%
IZNAD 35 GODINA	2.61%	0.66%	48.62%

NIVO UPLATE DOPRINOSA SAMOZAPOSLENIH

	UPLATA		
	ISPOD MINIMUMA	JEDNAKO SA MINIMUMOM	IZNAD MINIMUMA
DO 35 GODINA	0.37%	9.70%	13.54%
IZNAD 35 GODINA	5.78%	38.65%	31.96%

“KOLIKO TREBA DA ŠTEDITE?”

KPŠF smatra svojom i socijalnom obavezom da savetuje obveznike doprinosa o tome koliko treba da štede kako bi ostvarili iznos koji bi im mogao obezbediti veću sigurnost nakon penzionisanja.

Stoga u nastavku predstavljamo nekoliko važnih saveta i predloga. Primer: ako se pretpostavi da će se cena akcije KPŠF-a svakog meseca povećavati po konstantnoj stopi od 4% godišnje, osoba koja se zaposli na svoj 25. rođendan i uplaćuje doprinose jednake sa zakonskim minimumom za 40 godina sve do penzionisanja, imaće na svom računu u KPŠF-u akumulirani bilans od €18,142.

Međutim, sobzirom da inflacija umanjuje vrednost novca, ako inflacija iznosi npr. 2% godišnje, današnja vrednost tog bilansa bi bila €8,216. Ova vrednost, uštedena kroz inimalni doprinos bila bi nedovoljna za upovinu ekonomski povoljnog doživotnog anuiteta.

U trenutnim okolnostima takva osoba će se penzionisati u programu podizanja u fazama, uz mogućnost podizanja početnog iznosa od 20% od ukupnog bilansa i podizanja preostalog iznosa od €150 mesečno, što ne bi bilo dovoljno ni za 4 godine (tačnije: 41 meseci).

Proizvod doživotnog anuiteta se i dalje ne pruža na Kosovu a bez njega na tržištu je teško izračunati bilans štednje koja bi bila potrebna za kupovinu minimalnog doživotnog anuiteta.

S druge strane, teško je poverovati da bi štednja manja od €25,000 (u današnjoj vrednosti) bila dovoljna za kupovinu minimalne penzije.

Sa ovom vrednošću kao cilj, osoba koja se zaposli u dobi od 25 godina i radi do penzionisanja bez bilo kakvog povećanja plate, treba da uplaćuje €41.50 svakog meseca (zaposleni i poslodavac zajedno).

Ali ako bi ista osoba svake godine imala povećanje plate od 1% trebalo bi da počne sa mesečnim doprinosima od €34.30 i da završi sa €74.23 uoči svog 65. rođendana. U poslednjem slučaju, prosečni mesečni doprinosi bi iznosili €51.74 ili za oko €10 više nego u prvom slučaju, čime se objašnjava značaj što ranije uplate doprinosa i u što je moguće većim iznosima.

Naravno, danas postoji mnogo ljudi na Kosovu koji stalno počinju i prestaju da rade, ili su se kasnije uključili u šemu i imaju manji broj godina za štednju; za njih će biti veoma teško da ostvare dovoljnu penziju samo kroz obaveznu penzijsku štednju.

Osoblje KPŠF-a je tu da pomogne i može da pruži savet svakome ko želi da zna kako i koliko treba da štedi za bolju penziju; a KPŠF i njegov Odbor će učiniti sve da povećaju vrednost štednje doprinosilaca kako bi im osigurali što srećniju penziju.

06

ZAKONODAVSTVO

Pravni okvir
Predlozi za izmene zakona

PРАВНИ ОКВИР I IZMENE

Organizacija, funkcionisanje i donošenje odluka KPŠF-a zasnovana je na Zakonu br. 04/L-101, zajedno sa izmenama i dopunama: Zakonom br. 04/L-115, Zakonom br. 04/L-168 i Zakonom br. 05/L-116, i upravlja se od strane Upravnog Odbora.

Pravna organizacija KPŠF je dalje precizirana u zakonodavstvu sekundarno: putem penzijskih propisa CBK, i uputstva i objašnjenja PAK-a o načinu prijava, doprinos, ispravak i oporezivanje doprinosu penzionera.

Krajem 2020. godine imali smo zakonsku promenu koja je omogućila rano povlačenje 10% bilansa iz KPŠF-a. Do kraja prošle godine oko 400.000 saradnika prijavilo se za ovu priliku, a rok za prijavu je 6. april 2021. godine.

Iako nijedan od naših predloga za zakonske izmene i dopune predstavljeni u Godišnjem Izveštaju 2019. još uvek nije razmotren, pa iste ponavljamo na sledećoj stranici ovog godišnjeg izveštaja.

PREDLOZI ZA IZMENE I DOPUNE ZAKONA

1. PODIZANJE PENZIJSKE ŠTEDNJE PRILIKOM ODRICANJA DRŽAVNOSTI

Osoblje KPŠF-a primilo je brojne zahteve i zabrinutosti od građana kosovske državnosti koji su voljni da se odriču ili su se odricali od kosovskog državljanstva, koji su emigrirali ili su u toku emigracije, ali koji trenutno nemaju zakonsko pravo da podižu penzijsku štednju iz KPŠF-a. Ovo pitanje zahteva detaljno razmatranje i na osnovu iskustava drugih zemalja, jer KPŠF nema punu pravnu jasnoću za rešavanje ovog problema.

2. PREVREMENO PENZIONISANJE

Broj doprinosioca koji su prešli na prevremeno penzionisanje, znači pre nego što su napunili 65 godina (bilo kao bivši pripadnici KZK-a, pripadnici BSK-a, Trepče ili policijski službenici), raste i KPŠF je neprestano primao zahteve od takvih doprinosioca koji traže podizanje penzijske štednje iz KPŠF-a. Ali KPŠF nema zakonsku osnovu za donošenje takvih odluka, jer ove kategorije nisu predviđene ili razmatrane u važećem zakonodavstvu u okviru kojeg KPŠF deluje. Stoga bi trebalo uređivati odnos ovih korisnika sa računima KPŠF-a, tj. ukoliko mogu ili ne mogu da podižu i doprinose sa KPŠF-a.

3. INVESTICIJE

Da se dozvoli KPŠF-a da ulaže u alternativna ulaganja putem fondova. Ovo bi obezbedilo povećanu diverzifikaciju koja nadopunjava kotirana finansijska sredstva. Menadžeri fondova alternativnih sredstava imaju dokazanu višu zaradu, delom i zato što imaju koristi od ekstrakcije dodatne premije nelikvidnosti nad tradicionalno kotiranom imovinom. Štaviše, oni vremenom postižu bolje prinose prilagođene riziku. Životni vek tih investicija se kreće od 5 do 10 godina, čime je ispunjen dugoročni cilj ulaganja. Ove alternativne investicije pokrivaju različite klase imovine kao što su privatni kapital, infrastruktura ili nekretnine. Ova ulaganja trenutno nisu dozvoljena. Ako bi se takva klasa imovine razmatrala u budućnosti, početna alokacija bi bila niska između 5% do 10% imovine pod upravljanjem.

4. PODIZANJE PENZIJSKE ŠTEDNJE U SLUČAJU INVALIDNOSTI I TEŠKE BOLESTI

Mnogo je zahteva za prevremeno podizanje zbog bolesti doprinosioca, bilo terminalne ili druge, prema tome treba da se preispita i utvrdi ukoliko delokrug KPŠF-a treba da bude samo penziona ili i invalidni, zdravstveni fond itd. Ove su neke od promene koje zahtevaju brzu pažnju, dok postoje i druge male promene koje bi poboljšale bolji tok i rad KPŠF-a. Tim KPŠF-a spreman je dati svoj doprinos, u slučaju formiranja radne grupe za zakonske promene.

5. ZAŠTITA SARADNIKA KOJI POSTIGNU PENZIJSKO DOBA

Kako bi se izbegle oscilacije na međunarodnim tržištima, koje su rezultat različitih događaja u svetu (kao što je bio slučaj Pandemije COVID-19), kao i u svrhu zaštite od predmetnih oscilacija saradnika koji su na pragu penzije, predlaže se da se u budućnosti pripreme zakonske promene i dodatke kako bi se imalo portfelji različitog sastava, raznoliki od strane KPŠF-a, određen u svrhe zaštite i prema starosti saradnika.

PRIPREMIO:
JEDINICA ZA JAVNE ODNOSI

AUTOR:
JETON DEMI

DIZAJN I IZGLED:
TESA GASHI

OVLAŠĆENO PUBLIKACIJA OD:
UPRAVNOG ODBORA KPŠF-A

PREVODILAC:
PRESTIGE

ADRESA
Ul. "Agim Ramadani" #182-184
Priština, Kosovo

E-MAIL I VEB

info@trusti.org
www.trusti.org

Fondi i Kursimeve
të Kosovës Pensionale